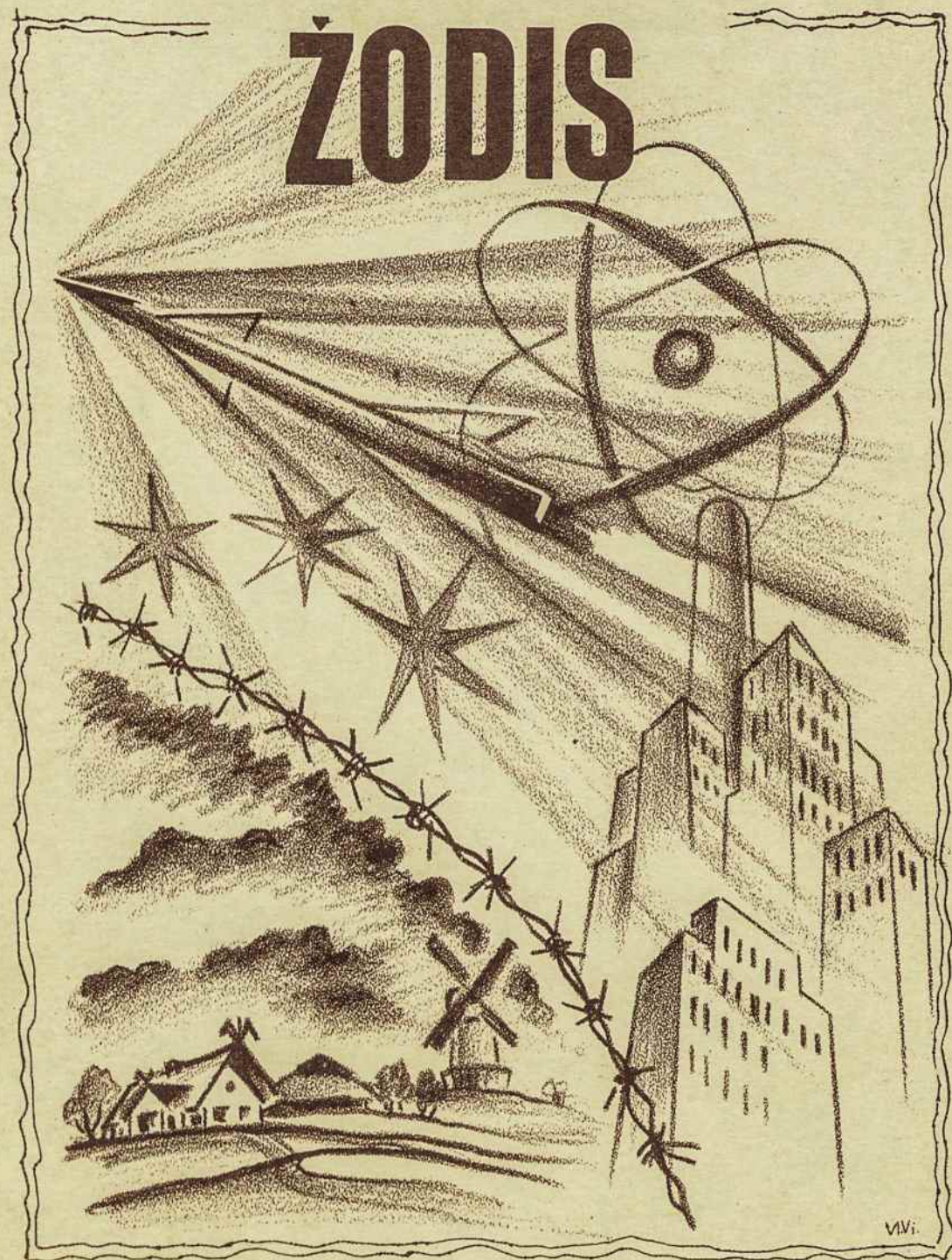

TECHNIKOS

ŽODIS

V.Vi.

TREČIASIS ALIAS SUVAŽIAVIMAS

ALIAS CV pranešimu š. m. gegužės 29—31 d. d. (šeštadienį, sekmad. ir pirmad., Memorial šventės metu), Boston, Mass., šaukiamas trečiasis visuotinis Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų suvažiavimas. Į suvažiavimą yra kviečiami visi ALIAS ir PLIAS skyriai bei pavieniai nariai JAV-ėse ir Kanadoje.

Suvažiavimo darbotvarkėje numatoma:

gegužės 29 d.: 1) atidarymo posėdis — 16 val., 2) darbo posėdis — 19 val.

gegužės 30 d.: 3) komisijų darbo posėdžiai 9—10 ir 11—13 val., 4) pamaldos 10 val., 5) darbo posėdžiai 14—18 val. ir 6) užbaigiamasis posėdis 18—19 valandą;

gegužės 31 d.: 7) ekskursijos po Bostoną ir išsiskirstymas.

Skyriai kviečiami paruošti savo atstovams mandatus, skyrių veiklos pranešimus, ataskaitas bei narių sąrašus.

Suvažiavimo proga organizuojama inžinierių bei architektų darbų paroda, visi yra prašomi siųsti savo eksponatus suvažiavimo rengėjams.

Suvažiavimo šeimininkai pageidautų, kad vykstantieji į suvažiavimą arba siunčiantieji savo darbus parodai apie tai kaip galima anksčiau praneštų. Visais suvažiavimo reikalais Bostone prašoma kreiptis į ALIAS Skyriaus Pirmininką: Juozas Dačinskas, 701 E. 5th Street So. Boston, Mass. Kitais suvažiavimo reikalais prašoma kreiptis į ALIAS CV Pirmininką Joną Jurkūną, 6725 S. Campbell Ave., Chicago 29, Ill. Tel. GRovehill 6-4217.

Šia proga primintina, kad pirmasis, steigiamasis suvažiavimas įvyko 1951 m. vasario 24—25 d. New Yorke (žiūr. TŽ nr. 1 ir 2).

Antrasis suvažiavimas buvo Čikagoje 1952 m. rugpiučio mėn. 30—31 d. (žiūr. TŽ nr. 9/18).

PLIAS CENTRO VALDYBOS A T S I Š A U K I M A S

1953 m. lapkričio 21 d. įvyko PLIAS Centro Organų visuotini rinkimai susirašinėjimo būdu. Pagal narių valią, dabar turime dviems metams naują, teisėtą PLIAS Centro Valdybą, kuri š. m. kovo mėn. 7 d. Chicagoje susirinko primam posėdžiui ir sekanciai pasiskirstė pareigomis:

Pirmininkas — Prof. J. Šimoliūnas, 1561 Holmes Ave., Racine, Wisc.; Vice-pirmininksa I — Prof. S. Dirmantas, 4241 So. Maplewood Ave., Chicago 32, Ill.; Vice-pirmininkas II — Prof. S. Kolupaila, 1136 E. Corby Blvd., South Bend 17, Ind.; Sekretorius — A. Didžiulis, 7056 S. Parnell Ave., Chicago 21, Ill. Tel. VIncennes 6-7054; Išdininkas — J. Jurkūnas, 6752 S. Campbell Ave., Chicago 29, Ill.

Visa CV reiškia visiems rinkėjams padėką už pasitikėjimą. Mes, Jūsų išrinktieji, uždėtas mums pareigas stengsimės atlikti sąžiningai, bet kartu reikalausime bendram labui to pat ir iš sąjungos narių. Mes visi, nuo jauno iki seno, privalome stengtis, kad mūsų profesinė Sąjunga būtų elgesio, darbo ir solidarumo pavyzdys kitiems.

Šiuo metu randame, kad mūsų aktualūs klausimai yra šie:

1. ALIAS ruošiamas trečiasis suvažiavimas Bostone,
2. PLIAS nauji įstatai,
3. Sąjungos plėtimasis ir veikiančių skyrių veikimo suaktyvinimas,
4. Sąjungos organo "Technikos Žodžio" rėmimas korespondencijomis, prenumerata bei aukomis,
5. Lietuvos išlaisvinimo ir Lietuvos ūkio atstatymo planavimo tolimesnis rėmimas darbais.

Tad visi, eidami ranka rankon, raginkim esave ir kitus ir kibkime bendrai į darbą!

Prof. J. Šimoliūnas,
PLIAS CV vardu.

Red. pastaba:

Naujoji PLIAS CV pakeičia laikinąją iki šiol veikusią CV, kurioje dalyvavo pirmieji 3 naujosios CV nariai. J. Jurkūnui esant dabartinės ALIAS CV pirmininkui ir A. Didžiuliui jos sekretoriui atrodo, kad tai galėtų būti žingsnis į PLIAS ir ALIAS organų konsolidavimą.

Kanada mūsų akimis

Gyvenimo sąlygos ir galimybės
inžinieriams Vakarų Kanadoj.

S. Š. Edmonton, Alberta

Alberta tolimiausias Canados užkampis, o Edmontonas daugiausia į šiaurę išsikišęs Š. Amerikos miestas. Ši provincija progreso ir civilizacijos, kurie ėjo iš rytų, vėliausiai buvo paliesta. Iki 1948 m. šios provincijos ekonominė struktūra buvo žemės ūkiu pagrįsta.

Gyvenimo tempas buvo labai lėtas į kurį labai daug įtakos turėjo prisiminimai buvusios ekonominės krizės, kuri čia buvo jaučiama nuo 1930 iki 1942 metų. Bet ir po 1942 m. dalykai labai lėtai gerėjo. Tikrą revoliuciją provincijoje sukėlė žibalo atradimas. Pirmas komercinės reikšmės, žibalo šulinys pradėtas naudoti 1948 m. vasario mėn.

Nuo tos datos viskas pradėjo galvotrukčiais eiti pirmyn.

Viena pirmiausių, to pasikeitimo paliesta, buvo statybos pramonė. Iš visų Canados užkampių pasipylė į Albertą darbininkai, o iš U.S.A. milijonai dolerių. Edmontonas, kuris ir yra žibalo šulinių centre (planai jau yra pačiam mieste šulinius gręžti) turėjo priimti pradžioj po kelis tūkstančius naujų gyventojų kasmet, o jau per 1952 m. gyventojų skaičius padidėjo net 30.000. Toks gyventojų prieauglis ir tokiu pat tempu (po 20000-30000 žmonių per metus) pagal vietinius statistikos pareigūnus numatomas dar kokiems 10-15 metams.

Tą prieauglį patalpinti reikalinga gyvenamų patalpų, o milijoninis čia suplaukęs kapitalas reikalingas įstaigų ir šiaip biznio pastatų. 1951 metais Edmontone buvo 159.000 gyventojų, o visoje provincijoje 3.8 gyv. vienai kvadratinei myliai. 1952 m. Edmontone rezidencinio pobūdžio namų buvo pastatyta 2255, o komercijos ir kitų pa-

statų projektų paruošta virš 3712.

Statybos pramonės darbininkų algos 1952 m. pasiekė 98.000.000 dol. kas sudaro 19% visos Albertos algoms išmokėtos sumos (t.y. žemės ūkio, žibalo pramonės ir valdžios įstaigų).

Iš to, kas paminėta, aiškiai matyti kas per galimybės yra inžinieriui.

Kaip jau paminėjau, iki dabar provincija jokios savo pramonės neturėjo. Edmontone buvo vos kelios įmonėlės.

Politika čia buvo ir dar tebėra: parduoti iš provincijos žaliavas, o importuoti gaminius. Žibalas vamzdžiais varomas į Rytų Canadą (faktinai U.S.A.), o varikliams kuras perkamas iš kitur.

Natūralios degamos dujos varomos vamzdžiais į U.S.A., o iš ten perkami visi dujų valymo proceso antriniai produktai.

Šios politikos išdava tokia: nei vienas technologijos inžinierius negali rasti čia darbo.

Albertos Universitetas nedaug jų išleidžia, bet visi turi iš provincijos kraustytis į rytus.

Situacija gali pasikeisti netolimoj ateity ir technologams. Dideli cheminiai koncernai pradėjo statyti tuoj už Edmontono ribų kelių šimtų milijonų vertės fabrikus, kur bus perdirbamos vietos žaliavos. Jau užbaigti ar baigiami statyti du plastikos gaminių fabrikai, keturios žibalo valyklos, viena nikelio perdirbimo įmonė, vienas statybinių medžiagų fabrikas. Vienintelė inžinierijos šaka, kuri turi čia dabar pritaikymą, tai statybinių profesija.

Bet dėja, iki šiol ši sritis įstatyminiai beveik netvarkyta, ir kiekvienas jaučiasi esąs inžinierius ir elgiasi kaip toks. Tiesa, Alberta turi, kaip ir visa Kanada, profesinio inžinieriaus tipą, bet pagal įstatus, kiekvienas dirbęs praktiškai statybos srity, gali laikyti egzarni-

nus tam vardu ir teisėms gauti. Padėtis yra tokia, kad savamoksliai būdami, ar tai biznieriiais ar tai viršininkais, ne labai nori toleruoti universitetinio mokslo žmogų. Trumpai kalbant, diplomu čia niekas nepaiso ir jis laikomas kaip priedas kuris žalos nepadarys.

Veržliam asmeniui kaip ir visur, Albertoje galimybių daug. Jei tik nugalėsi mums taip žinomą posakį "no opening" ir įrodysi, kad gali atnešti bendrovei pelną, tai nieks tau nieko neprikaišios. O jei sugebėsi prasimušti į pirmas eiles, tai ir norėdamas, pasiūlymų neapsiginsi. Bet žinant, pagrindinę Š. Amerikos kontinento tendenciją, padaryti trumpiausiu laiku didžiausį kapitalą, nesunku suprasti kad ne diplomai ir praeities padėtis, bet tik faktiniai sugebėjimai čia įvertinami.

Čia viską valdo pinigai. Tiesa, be pinigų didelės įtakos turi ir kiti faktoriai, kartais užkulisiniai, nematomi, bet stipriai jaučiami. Bet čia jau ne vieta jiems nagrinėti, o gal būt net ir netinkamas dar laikas.

Baigdamas norėčiau prašyti kiekvieną darant bet kurią išvadą atsiminti, kad čia yra išreikšta mano asmeninė nuomonė ir stebėjimai.

LIETUVIAI INŽINIERIAI KANADOJE

J. SLIŽYS, TORONTO, CANADA

Pirmieji lietuviai inžinieriai tremtiniai pradėjo vykti Kanadon 1947 m.; vieni su "affidavitais" pas gimines, antri pagal metines sutartis — laukų, miškų, kasyklų, elektrinių, geležinkelių ir kit. darbams.

Senieji lietuviai imigrantai, lygiai kaip ir jų prieauglis, intelingentinių pajėgų čia maža teturėjo, o inžinierių vsai nebuvo.

Pirmiesiems inžinieriams ateiviams nebuvo lengva ieškant platesnių informacijų apie darbo galimybes ir sąlygas savo profesijoje.

Vėliau, atidirbant metines sutartis, paprastai, tolimesnėse Kanados vietose, irgi nebuvo galimybės susipažinti su šiuo klausimu.

Nepakankamas anglų, o Quebec'o provincijoje ir prancūzų kalbos mokėjimas iš dalies sunkino padėtį. Tuo pat metu (1948-49), po aukštos karo meto konjunktūros, krašte jautėsi ekonominio gyvenimo atoslūgis. Visos čia bendrais bruožais paminėtos aplinkybės, ne vieną inžinierių pradžioje vertė griebtis ir fizinio darbo. Tačiau padėtis greit pagerėjo. Krašto ūkis ėmė vėl smarkiai kilti, techninės darbo jėgos poreikavimas augo, lietuviai inžinieriai baigė savo darbo sutartis, pramoko anglų kalbos, arčiau susipažino su Kanados gyvenimu ir gana sėkmingai pradėjo kurtis savose profesijose. Šiuo metu, beveik visi lietuviai inžinieriai dirba savo specialybėje ir įmonių vadovybių yra gerai vertinami. Daugiausia dirba projektavimų skyriuose, kaip "draftsman'ai ir designer'ai". Atlyginimai svyruoja tarp \$300—\$400 mėnesiui. Į įmonių "executive" personalą yra pakliuvęs tik vienas kitas asmuo. Nors nemažai naujųjų ateivių įsikuria gana sėkmingai — savistoviais bizniais kaip statyba, gamyba ir pan. berods, nė vienas inžinierius nesiverčia. Didesnė lietuvių inžinierių dalis kuriasi Toronte daug mažiau Montrealyje, nors dėl santykių įtampos tarp anglų ir prancūzų įmonių, darbo sąlygos mums Montrealyje atrodo palankesnės. Likusi dalis išsiskirsčiusi po visą kraštą. Iš viso Kanadoje gali būti apie 70 inžinierių. Kanadoje labai paplitęs paprotys — kai tik atsiranda galimybė įsigyti nuosavus namus. Taigi ir dauguma lietuvių inžinierių jau tokius namus yra nusipirkę. Kanada iki pirmojo pasaulinio karo buvo beveik žemės ūkio kraštas ir žaliavų šaltinis kitų valstybių pramonei. Karo metu žaliavų pristatymas karo pramonei Europoje ir ypač Anglijoje labai paskenkėjo. Tai paskatino ir privertė pra-

dėti žaliavų apdirbimą pačioje Kana-
doje. Nuo to laiko pramonė pradėjo
smarkiai augti. Antrasis pasaulinis ka-
ras dar daugiau pagreitino šį procesą.
Pravartu prisiminti, kad Kanada, tetu-
rėdama 14 milijonų gyventojų, pasau-
linėje prekyboje padaro virš 8 bilijonų
dolerių metinės apyvartos ir užima
3-čią vietą po J.A.V. ir Anglijos. Pra-
gyvenimo lygis po J.A.V. yra aukščiausias
pasaulyje. Jauniems lietuviams in-
žinieriams šiame smarkiai ūkiškai ky-
lančiame krašte perspektyvos yra ge-
ros; visose srityse dar yra daug "tuš-
čių" vietų, o konkurencija neperdidelė.

—o—

LIETUVIAI INŽINIERIAI KANADOJE

Kanadoje yra kol kas vienas organi-
zuotas PLIAS skyrius — Toronto mies-
te. Jam priklauso 46 nariai, visi naujieji
ateiviai; jų tarpe 33 dipl. inžinieriai ir
2 dipl. architektai. Viso inž. 43, archit.
3. Dauguma jų dirba Toronte; vienas
Edmontone (Albertos prov.); 2 Ottavo-
je; 4 kitose vietose. Tik vienas kitas
verčiasi kitu kuo, o ne specialiu išmok-
tu darbu. Iš dirbančių savo specialybės
darbą dauguma dirba technikos biuruose
prie projektavimo — įstaigose ar
priv. inž. firmose. Vienas (Albertoje)
yra vyriausiu inžinieriumi statybos fir-
moje. Keli yra darbų vykdymo prižiū-
rėtojai. Pirmiesiems ledus pralaužus,
visi ėmėsi rūpintis inžinieriaus teisių
įgijimu, kas įvyksta, kai asmuo įstaty-
mų numatyta tvarka priimamas į pro-
vincijos Association of Professional En-
gineers. Pradžioje siūlė ir egzaminus,
bet vėliau nusistatymą pakeitė. Dipl.
inžinieriai priimami į profesines inži-
nierių organizacijas be kliūčių. Kiek-
viena provincija registruoja savystoviai
— savo administracijos ribose.

Yra ir neorganizuotų tremtinių inži-
nierių. Iš jų didesnė grupė Montrealyje
— 9 dipl. inžinieriai. Teko girdėti
apie sumanymą susiorganizuoti į atski-
rą PLIAS vienetą. Montreališkai uži-

mamų vietų atžvilgiu, proporcingai
imant, yra pasilypėję aukščiau. Tenai
yra hidroelektrinių projektuotojas ir jų
statybos vykdytojas; skyriaus vedėjas
technikos firmoje; laboratorinių tyrimo
darbų vedėjas ir pan. J.D.

LIETUVIAI VERSLININKAI TORONTO IR ARTIMOJE APYLINKĖJE

Medienos apdirbimo srity veikia 2
lietuviškos firmos. Medžio dirbinių pre-
kyboj ir dalinai gamyboj—5. Į gamybą
lietuviai įeina sunkiau, negu į kitas srit-
tis. Statybos firmų (atskirų asmenų ir
aprib. atsak. b-vių formoje) yra apie
12. Spėjama jas darant ligi 1 mil. dol.
apyvartą metams. Į šią sritį lietuviai
įeina sėkmingiau. Restoranų, valgyklų,
svetainių—6. Šios įmonės smulkesnio
tipo—iki 50 vietų. Vienos įmonės apy-
varta 30-100 tūkst. dol. metams. Mai-
sto prod. parduotuvių virš 10. Spaustu-
vės 2; vaistinė 1. Kitų smulkių įmonių
(viešbučiai, amatininkai, galanterijos
prekyba etc.) spėjama esant virš 100.
Nežiūrint įdėto kapitalo, bet imant tik
skaičiais — dauguma įmonių priklauso
naujiesiems ateiviams.

Toronte dirba apie 25 namų pardavi-
mo agentai, daugiausia naujieji ateiviai.
Vienas agentas parduoda vidutiniškai
20-40 namų per metus.

Laisvasias profesijas reprezentuoja 4
oficialiai praktikuojantieji medicinos
gydytojai, visi naujieji ateiviai, verti-
mų—teisinių patarimų kontora ir nau-
jai mokslus baigęs, tur būt iš viso pir-
mas, lietuvis advokatas, senųjų ateivių
ainis.

Žemesniųjų valdininkų privatinėse
įstaigose spėjama esant virš 50. Tai
daugiausia bankų tarnautojai. J.D.

—o—

CLEVELANDO LIETUVIŲ INŽINIERIŲ PERSPEKTYVOS

B. ČEKAUSKAS

Keturi metai praleisti JAV davė progos mūsų inž. susipažinti su šio krašto pramone, suteikdami galimybę pasirinkti darbą pagal savo specialybę. Paganrinėjus kiek arčiau dabartines jų užimamas pozicijas rezultatai gaunasi geri. Reikia taip pat paminėti, kad kiekvienais metais progresas buvo pastebimas ir veržimasis į priekį vis auga.

Nuo 1949 m. egzistuojanti Clevelando lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga savo sąrašuose priskaito 28 narius: iš jų 22 turėjo inžinieriaus teises Lietuvoje, ir 6 baigė tremtyje. Malonu pažymėti, kad iš viso savo specialybėse dirba 25 inžinieriai. Pagal specialybes Clevelando inžinieriai grupuojasi sekančiai:

Architektai:

Stasys Kudokas, Bronius Čekauskas.

Chemikai bei Chemijos Inžinieriai:

Antanas Alkaitis, Bernardas Brizgys, Vytautas Brizgys, Adolfas Damušis, Jonas Vasilauskas, Albertas Sušinskas, Pijus Zuris.

Elektros Inžinieriai:

Pranas Drąsutis, Jonas Puškorius, Bronius Snarskis.

Geodezijos Inžinieriai:

Vladas Čyvas, Pranas Kirlys.

Mechanikos Inžinieriai:

Mečys Balys, Julius Gravrogkas, Ignas Janavičius, Algirdas Nasvytis, Jaunutis Nasvytis.

Statybos Inžinieriai:

Juozas Augustinavičius, Stasys Chodakauskas, Antanas Gargasas, Alfonsas Juodikis, Juozas Juozaitis, Edvardas Kersnauskas, Bronius Maželis, Edvardas Malcanas.

S. Kudokas pradžioje dirbęs Outcalt, Guenther & Ass. Architect firmoje, kaip mokyklų projektuotojas, dabar dirba namuose atlikdamas įvairius statybos projektus. Didesnis jo kūrinyms Amerikoje yra Clevelando naujoji lietuvių bažnyčia (Our Lady of Perpetual

Help Church).

B. Čekauskas dirba Outcalt, Guenther & Ass. Architect įstaigoje kaip braižytojas. Ši įstaiga turi didelę praktiką mokyklų statyboje ir pastato vidutiniškai 7 per. metus. Be to, šiemet buvo baigta projektuoti Clevelando Hopkins Aerodromas \$5,5 mil. vertės, kurio statyba jau prasidėjo.

A. Alkaitis dirba įmonėje kuri gamina metalų organines druskas-muilus, kurie yra naudojami tepaluose kaip tirštintojai ir dažuose kaip džiovikliai aktyvatoriai. Įmonės laboratorijoje Ant. Alkaitis kaip inžinierius chemikas turi progos išbandyti naujų druskų gamybos metodus ir juos įvesti į pramonę.

B. Brizgys ir A. Damušis dirba Sherwin Williams Co., kuri turi 28 dažų fabrikus ir kelias tyrimo laboratorijas. A. Damušis dirba tyrimo srityje ir yra pateikęs 3 patentus, kuriems yra duota eiga:

1. Silikatinė rišamoji medžiaga dažams;
2. Hidrofilinio ir hidrofobinio anglies pigmento gamyba;
3. Anglies pigmentų neutralizacija.

B. Brizgys dirba analitinėje žaliavų laboratorijoje. V. Brizgys dirbdamas "Testing & Development of Special Phosphor for Lamps Illuminating" patobulino kadmio borato kokybę pakeldamas jo šviesumą nuo 95% iki 115% lyginant su pavyzdiniu, kuris buvo 100% šviesumo, už tai pakėlė jį į grupės vadovus. Kadangi ši pramonės šaka nėra praktiška Lietuvos ūkio kraštui, jis žada iš čia išeiti.

A. Sušinskas dirba Methods Inc., kaip įrankių projektuotojas.

J. Vasiliauskas dirba Babcock & Wilcox Co., kaip darbo braižinių tikrintojas.

P. Zuris būdamas 4 metų išvyko iš Lietuvos ir čia 1917 m. baigęs chemijos

mokslus, kaip pramonės chemikas 1924 m. atidarė savo chemijos laboratoriją North Ridgeville. 1927 m. įvykus sprogimui ir sunaikinus visą turtą dirbo pas kitus. Po dviejų metų įstengė atidaryti fabrikėlį, kuriame gamino dažus. Augant prekybos sutartims su valdžia, nusipirko didesnę įmonę Lakewood, Ohio. Turi du patentu:

1. Aluminum ethylate gamybai aukštesniu eteriu.
2. Ankstyvi kristoliniai liakeriai, kurių kristalizacijų pagrindas yra naftiški kristalai.

P. Drašutis dirba kaip "electrical designer" Clevelandą elektra aprūpinančios bendrovės "The Cleveland Electric Illuminating Co." pastočių statybos skyriuje. Daugiausia jam tenka projektuoti 132/33kv transmisijos pastotės — elektrinių jėgos ir kontrolės įrengimų išdėstymą, įrengimus nešančias geležinės konstrukcijas ir pamatus.

J. Puškorius dirba Relyance Electric & Engineer Co., kaip projektuotojas aukšto dažnumo generatorių 1000 ir 20.00 ciklų.

B. Snarskis būdamas elektriku dirba kaip įrankių projektuotojas. Ši mechanikos sritis buvo labai mažai išsivysčiusi Lietuvoje. Amerikos darbo tempui ir darbo racionalizavimui padidinti įrankių projektavimas pasidarė būtinas siekiant praktiškos naudos. Lietuvos sąlygose įrankių projektavimas lengvai gali būti įvykdytas.

V. Čyvas dirba Tuffy Construction Co., atlikdamas matavimo darbus prie naujai statomo pašto \$10 milijonų vertės objekto.

P. Kirlys dirba Austin Co. kaip maitininkas. J. Gravrogkas po ligos prisiėjo namuose. Profesoriaus patento, liečiančio aparatą geroskopiniai stabilizuojamų laivų siūbavimams tirti, tvirtinimai patentų įstaigos pripažinti originaliais.

I. Janavičius 3 metai dirba kaip konstruktorius H. K. Ferguson Eng. Co. Ši

kompanija turėdama didelį inž. kadra projektuoja ir stato visoje Amerikoje pramonės pastatus aprūpintus mechanikos ir elektros įrengimais. 1952 metais I. Janavičius išlaikė Ohio valstybės egzaminus, įsigydamas teisę savarankiškai ruošti ir vykdyti projektus. M. Balys neseniai persikėlęs iš Michigan valstybės į Clevelandą dirba Cheesapeake & Ohio Railway Co. garvežių ir vagonų projektavimo tyrimo skyriuje.

A. Nasvytis du metus dirbo konstruktorium adresografo ir multigrafo korporacijoje. Dirbdamas prie grafotipo patobulinimo jis galėjo tiesioginiai pritaikinti savo daktorato žinias ir skaičiavimo mašinos teorijas. Čia padaręs eilę svarbių patobulinimų, deja pastebėjo, kad šioje korp. patobulinimai nesudaro konstruktoriui jokios asmeniškios naudos. Prieš metus pakeitęs darbą jis dirba kaip pritaikomos mechanikos teoretikas White Motor Co.

J. Nasvytis jau penkti metai dirba specialiųjų mašinų konstruktavime A. Hoffman Eng. Co.

J. Augustinavičius yra perėjęs į konstruktoriaus biznį, daugiausia projektuoja ir stato gyvenamus namus. Yra pastatęs St. Kudoko Our Lady of Perpetual Help bažnyčią Clevelande.

A. Juodikis 1953 m. iš Chicagos persikėlė į Clevelandą ir dirba A. G. McKee Co. kaip konstruktorius atlikdamas plieno ir betono skaičiavimus. Ši kompanija stato rafinerijas ir aukštakrosnis visame pasaulyje. Įdomu paminėti, kad A. G. McKee yra pastačiusi Rygoje (Latvija) Skodos atstovybei nedidelę rafineriją.

E. Kersnauskas dirba Cleveland Drills Co. Laisvu laiku yra paruošęs naujų Clevelando lietuvių namų projektą bei esamų namų praplėtimo planus.

S. Chodakauskas ir E. Malcanas konstruktoriai-projektuotojai, B. Maželis statybinių medžiagų įkainuotojas ir A. Gargasas techninis inspektorius, visi dirba Illuminating Co.

ŽMOGUS IR CIVILIZACIJA

(Santrauka)

St. Juzėnas, Detroit

Žmogus brisdamas per tūkstančius metų, per akmens ir geležies amžius, atžengė iki dabartinio elektroninio-atominio amžiaus pradžios. Tas žmogaus genijaus kovoje su gamta nugalėjimų ir paslapčių išsiaiškinimų kelias yra civilizacija. Nuostabūs XX amžiaus išradimai technikos srityje pateisino drąsiausias viltis, kaip tai lėktuvai, raketos, radijas, televizija, atominė energija ir kita.

Pasirėmęs Michelson eterio nustatymo bandymais, prancūzų matematikas Henri Poincare pirmas pareiškė mintį, kad laiko ir erdvės sąvokos yra neteisingai suprantamos. Šią mintį pradėjo nagrinėti ir kiti mokslininkai, kol pagaliau 1905 metais Einstein paskelbė savo garsiąją reliatyvumo teoriją, pagal kurią nei laikas, nei erdvė nėra absoliutūs dydžiai, bet priklauso nuo sąlygų, kuriose yra matuojami, būtent nuo judėjimo greičio. Svarbiausia šios teorijos išvada yra, kad medžiaga ir energija yra lygiavertės ir gali virsti viena kita. (Einstein'o teoriją suformulavo iš Lietuvos kilęs matematikas Minkovskis). Jo formulė $E = mc^2$ (kur E-energija, m-masė ir c-šviesos greitis) mūsų laikais įgijo milžiniškos praktiškos reikšmės.

J. J. Thompson, Maria Curie, Ernest Rutherford, Niels Bohr, Max Plank ir kitų mokslininkų buvo aiškiai nustatyta, kad medžiaga susideda iš atomų, sudarytų iš elektronų ir besigrupuojančių apie sudėtingą branduolį.

Vokiečių mokslininkas Max Plank nustatė, kad energija gali pasireikšti tik mažyčiais tam tikro pagrindinio dydžio kiekiais, vad. kvantais. Amerikietis mokslininkas A. H. Compton savo bandymais nustatė ir šviesos energijos pasireiškimo smulkiausią vieneta, vadinamą fotonu.

Bestudijuodami medžiagos ir energijos prigimtį, mokslininkai tuoj susidūrė su įvairiausiais bangavimais, kuriais energija pasireiškia. Kai buvo pradėta gilintis į medžiagos ir bangavimų prigimtį, prieita visai netikėtų išvadų, būtent kad ta pati medžiagos dalelė, pav. elektronas, tuo pačiu laiku gali būti ir medžiaga, ir bangavimu. Tas reiškinys pavadintas "netikrumo dėsniu," kurį paskelbė vokiečių mokslininkas Heisenberg.

Kai medžiagos prigimties srityje technika jau pasistūmėjo iki elektrono, erdvės tyrinėjimo lauke dar iki šiolei nedaug kas tepadaryta. Neseniai baigtas statyti Mont Palomar observatorijos teleskopas su 5 metrų skersmens reflektorium smarkiai pagreitino dangaus kūnų tyrimus. Juo jau galima pasiekti žvaigždynus, esančius toli už mūsų Paukščių Tako sistemos ribų. Pačių žvaigždžių bei jų spinduliavimo tyrinėjimas, jų atsiradimo bei cheminių pasikeitimų studijavimas šiuo metu yra dar netoli tepažengę.

Žinomas radijo inžinierius Karl Jansky po ilgų tyrinėjimų įrodė, kad iš žvaigždžių ateina tam tikros radijo bangos. Greit po to fizikas Grote Reber išaiškino, kad šios bangos ateina iš Paukščių Tako, kuris susideda iš daugelio tūkstančių saulių sistemų. Jaunam anglų fizikui Martin Ryle 1948 m. pavyko nustatyti dangaus erdvėje du didelius šių bangų centrus ir radijoteleskopo pagalba juos užfiksuoti į plokšteles. Šiuo principu pavyko išgirsti balsą ir nustatyti buvimo vietą net tokių žvaigždžių, kurių ir teleskopai jau nebeprisiekia.

Brookhaveno atominio reaktoriaus aušinimui reikalinga 300,000 kubinių pėdų per minutę oro 40 mylios per val. greičio pagrindiniame kanale ir šimtus mylių per val. greičio praėjimo takuose grafite. Kiekvienas iš penkių oro pūstuvų varomas 1500 HP motoro.

V.P.

**REIKŠMINGAS DR. INŽ. J. P.
JANKAUSKO IŠRADIMAS
AUTOMOBILISTAMS.**

K. Krulikas, Brooklyn N. Y.

1953 metų pabaigoje Dr. inž. Jurgis Platonas Jankauskas, Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos New Yorko skyriaus narys, užpatentavo visiems automobilistams reikšmingą išradimą — "Safety - Skid" apsaugos prietaisą prieš automobilių slydimą, kuris visiškai panaikina mašinos slydimą slidžiuose keliuose. Slydimas įvyksta dažniausiai tais atvejais, kai važiuojantis automobilis stabdomas, ypatingai staiga slidžiuose keliuose.

Firma "Safety - Skid, Inc." (52 Main St. South River, New Jersey), kuri šį išradimą nupirko ir kurioje J. P. J. jau ilgą laiką darbuojasi, tas prietaisas buvo bandomas New Yorko apylinkės keliuose nuo 1952 m. rugsėjo mėn. Tuo metu keliai buvo padengti sniegu ir ledu, o taip pat buvo bandoma ir ant kelio, padengto muilo skiediniu. Penkiasdešimčiai ekspertų iš New Yorko ir New Jersey stebint, automobilis, aprūpintas šiuo prietaisu, bandymo egzaminus išlaikė pilnai ir užtikrintai.

Ta proga amerikiečių spaudoje tilpo geriausi atsiliepimai ir įvertinimas šio naudingo išradimo. Šis išradimas jau demonstruojamas ir per televiziją.

Visų bandymų metu nebuvo atsitikimo, kad šis apsaugos prietaisas neveiktų užtikrintai be slydimo sustabdymas automobilį.

Apsaugos prietaisas automatiškai reguliuoja hidraulinius stabdžius ant užpakalinių ratų, kuriems neleidžia slysti ir tuo pačiu sulaiko mašinos sklendimą. Toks apsaugos prietaisas vienodai ir gerai reguliuoja hidraulinius stabdžius prieš slydimo pavojų visų firmų automobiliuose arba sunkvežimiuose, o taip pat automobiliuose bėgių keitimą vykdančią rankiniu bei automatinį būdą. Vartojant saugančias nuo slydimo specialias padangas arba grandines, šis

naujas išradimas dar efektingiau pašalina slydimo pavojų ir padidina saugumą.

Nėra skirtumo veikimo rezultatuose važiuojant mašinai lygiu keliu, į kalną, į pakalnę, tiesiu keliu ar staigiomis kreivėmis.

Šio naudingo priedo kaina bus tik apie \$50. Jo įmontavimas mašinoje geram mechanikui užtruks apie porą valandų.

Šio išradimo dėka bus išvengta daugybė nelaimingų slydimo atsitikimų, kurių 1952 m. vien tik New Jersey valstybės keliuose užregistruota virš 5000!

"Safety - Skid" išradėjas yra gimęs 1907. XI. 26 Petrapilyje. Jo tėvas buvo žymus teoretinės mechanikos profesorius Petrapilio Kelių Inžinierių Institute (1891 — 1921) ir Vytauto Didžiojo Universitete Kaune.

Dr. inž. J. P. J. baigė Vytauto Didžiojo Un-to Technikos Fakultetą Kaune diplomuotu technologijos inžinieriumi, o vėliau ten pat įsigijo inžinerijos daktaro laipsnį.

Jis vedė pratybas ir dėstė V. D. Universitete Kaune termodinamiką, braižomąją geometriją ir vidaus degimo variklius.

Vokietijoje tremties metu dėstė UNRRA Amatų Mokykloje automobilizmo ir vairavimo kursą, o taip pat parašė ir išleido dvi knygas apie automobilių motorus ir automobilių vairavimą — Vairavimo Menas. Į J.A.V. atvyko 1948 m. ir šiuo metu gyvena 600 W. 146 st. New York City 31, N. Y.

TV ŽINIOS.

— Šiuo metu 161 milijonas gyventojų JAV-ėse turi apie 28 milijonus instaliuotų televizijos aparatų.

— 1953 m. buvo pagaminti 7,214,787 ir parduoti 6,656,555 televizijos aparatai. 1950 m. buvo pagaminti 7,463,800 aparatai. Atrodo, kad TV rinka artėja prisisotinimo ribai.

— 1953 m. pradžioje JAV buvo 123 TV stotys, metams baigiantis jų buvo 356. Tais pačiais metais 39 stotys bankrutavo arba atsisakė nuo tolimesnio veikimo. New York ir Los Angeles turi po 7 stotis, Chicagoje yra 4 ir šiais metais numatoma atidaryti dar vieną. Viso FCC yra patvirtinusi 612 stočių veikimą.

— Vienas iš planuojamų būdų duoti publikai geresnę ir įvairesnę programą ir kartu priversti žiūrovą mokėti savo namuose už tą programą yra pav. Zenith bendrovės keli užpatentuoti — "Phonovision" išradimai. TV savininkas, įmesdamas monetą į specialų TV prietaisą gali stebėti specialią programą, naudojantis tik savo TV. Tuo būdu būtų transliuojami didieji sporto įvykiai, naujos filmos, operos ir pan. Ankstyvesnis išradimas buvo rišamas su telefono vielų panaudojimu, dabartinis gi yra bevielis.

— **Spalvotoji TV.** 1953 m. spalio 15 dn. 13 TV gaminančios bendrovės demonstravo savo spalvotąsias televizijas JAV-ių įstaigai Federal Communications Commission. Iš tų įmonių tik 3 turėjo savo gamybos pagrindinę lemą — ekraną, tai RCA, CBS ir Zenith (Rauland).

Skaitoma, kad šiuo metu spalvotoji TV dar nėra pakankamai techniškai tobula ir ekonomiškai masinei gamybai. Ilgą laiką tęsėsis ginčas tarp RCA ir CBS įmonių dėl jų skirtingų principų pritaikymo spalvotai TV gauti pasibai-gė RCA elektroninio principo pergalė, nors FCC pradžioje buvo patvirtinusi CBS mechaninį principą su besisukančiu spalvotu disku. To ginčo populiarumas ir plačių masių susidomėjimas spalvotąja TV sumažino nespalvotos TV aparatų pirkimą.

— Nekalbant apie kai kurias išimtis, TV programa yra išlaikoma skelbimų ir taikoma plačiom masėm. Todėl jos programa yra apgailėtina žemo lygio, dažnai vulgariška, gašli ir skatinanti

bukaprotiškumą ir galutiną asmenybės suniveliavimą. TV žala vaikams šiuo metu yra neginčytina ir dar labiau pasireišk vėliau.

TV programa yra beskrupulingų biznierių ir pigaus, išdaryto meno atstovų rankose. Mokslininkai, auklėtojai, sociologai, tėvai ir vyriausybė turėtų sukursti ir padaryti galą šiai demoralizacijai ir skonio tvirkinimui, kurie išbrovė į mūsų namus per TV.

Inžinieriai išrado ir ištobulino TV iki stebuklingumo, tačiau tinkamai ir su saiku ją panaudoti žmogus dar neišmoko. Čia pasikartoja mūsų laikų krizė — nepaprasta technikos pažanga ir dvasinis bei moralinis atsilikimas.

K. B.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE (Iš įvairių šaltinių)

— Suėjo treji metai, kaip Kaune įsteigtas Politechnikos Institutas vietoje buvusio Technikos Fakulteto Universitete. Institutas veikia buvusio Žemės Banko (Užsienio Reikalų Ministerijos) rūmuose (priešais V. D. Karo Muziejų), Vienybės aikštėje. Per trejus metus Institutas išleido daugiau kaip 1000 inžinierių (? Red.), dabar jame yra 2.600 (? Red.) studentų 18-os specialybių. Instituto direktorium yra fizikas dr. Kazys Baršauskas.

Red. p a s t a b a: Nepriklausomoje Lietuvoje Vyt. Didžiojo U-tas, Technikos Fakultetas Kaune išleido, laikotarpyje nuo 1927.II.16 iki 1932.IX.1 viso 52 diplomuotus inžinierius, o 1931 m. rudens semestre buvo 577 klausytojai studentai.

— Vilniaus radijo žiniomis, Lietuvos įžemio lobius tyrinėjo inž. Skobikovas, Vinogradovas, Gimonšteinas ir kiti, kurie surado šiek tiek mergelio ir statyboms tinkamo molio.

— Jonavos baldų fabrikas gamina baldus Maskvos univermagams.

— "T." Nr. 233 rašo: "Klaipėdos "Gulbės" fabriko gaminius gauna mūsų šalies sostinė Maskva, Leningradas, Kijevas, Odesa. Didelę siuntą audinių nuo Baltijos jūros pakraščių gavo ant Ramiojo vandenyno kranto stovinio Nochodkos miesto gyventojai".

— Tekstilės tresto vyriausias inžinierius yra Algirdas Jurevičius.

— Vilniaus Universiteto prorektorius yra Steponas Jankauskas.

— Vilniuje, Žvėryno pakraštyje, netoli nuo "Pergalės" saldinių fabriko, pastatyta nauja, stambiausia Pabaltijoje, dviejų aukštų pieninė. Per parą numatoma perdirbti 75 tonas pieno ir ap rūpinti Vilniaus miestą 2 milijonais litrais pieno bonkose ir apie 1 milijoną litrų bidonuose per metus. Gamybos vedėjas yra inžinierius — technologas Mykolas Malinauskas.

— Vilniuje dabar yra 240.000 gyventojų. Kauno naujose miesto ribose — 170.000 gyventojų ir visoje Lietuvoje 3 milijonai gyventojų. Tik nežinia, kiek iš jų yra tikri vietiniai gyventojai?

— Vidutinis "kolūkis" Lietuvoje yra 1.500 ha didumo.

— Vilniaus Žvėryno pakraštyje pastatytas "kolūkinų kadrų paruošimo kombinatas", kurį turės pereiti apie 500 "kolūkių" pirmininkų, brigadierių ir kt.

— Į Lietuvos Mašinų — traktorių Stotis iš Leningrado yra atsiųsta 20 "specialistų pagal priešakinę tarybinę techniką šviesti", po jų atvyks žymiai didesnė inžinierių — technikų grupė. Tuo pačiu metu Lietuvos Žemės ūkio produktai ir, dar blogiau, žmonės turi keliauti priešinga kryptimi: iš Lietuvos į Tarybų Sąjungą.

— Vilniaus radio stotis dabar dirba 451.1 m. ir 216 m. bangomis, pastaroji banga dalinai dirba kominformo užsienio transliacijom. Anksčiau veikusi 363 m. Vilniaus banga, dabar pertransliuoja vieną iš Maskvos programų.

— Kauno "mėsos kombinato" (buv.

Maisto įmonės) direktorius yra P. Vyšniauskas.

— LTSR Mokslų Akademijos sekretorius prof. K. Bieliukas darė išsamų pranešimą apie "tolimesnį Tarybų Lietuvos industrializavimą".

AUSTRALIJOJE

Adelaidės PLIAS skyrių sudaro 7 tikrieji nariai ir 6 nariai — kandidatai, studentai Adelaidės Universitete. Skyriaus valdybą sudaro: Antanas Pacevičius — pirmininkas, T. Žurauskas — sekretorius ir V. Kmitas — išdėininkas. Geresniam tarpusavio susižinojimui leidžiamas keliaujantis biuletėnis, kuris narius painformuoja apie einamuosius reikalus, skelbia PLIAS ir ALIAS laiskus ir t.t. Skyrius aktyviai dalyvauja Adelaidės lietuvių visuomeninėj veikloje. Architektas K. Reisonas tvarko bendruomenės namų statybos klausimus. Pažymėtina, kad jo duktė irgi priklauso skyriui studijuodama architektūrą. Laikraščio "Australijos Lietuvis" statybos skyrių pavesta tvarkyti A. Pacevičiui. Visi nariai dirba savo srityse dažniausiai smulkius, pagelbinius darbus. Kaip parodė eilė metų ateitis Australijoje nekokia, nes į užsieniečius vietiniai žiūri nepalankiai. Kai kurie bando priimti pilietybę, bet vargu ar tai daug padės. Jei neturi anglų kraujo, tai esi svečias. Su didėjančiu smalsumu visi seka gyvenimą JAV ir prieina išvados, kad jis yra palankesnis, kai kurie net rimtai planuoja persikėlimą. T.Ž. yra visų visada labai laukiamas, nes per jį yra proga "pasimatyti" su studijų ir gyvenimo draugais.

A. P.

Red. pastaba: atrodo, kad vietiniai australai dar vis nepažino naujųjų ateivių ir jų "demokratinėje" galvosenoje mažai kas pasikeitė lyginant šį aprašymą su T.Ž. No. 1 (22) prieš metus paskelbtuoju J. Pelenausko laišku iš "ken-gūrų žemės."

PAPUASŲ ŽEMĖJE.

Architektas K. Mioldažis, buvęs veiklus Melbourne PLIAS narys ir T. Ž. atstovas, išvyko į pietrytinę Naująją Gvineją iš kur rašo T. Ž.:

Atsisveikinant lietuviai netikėjo, kad aš išvažiuoju, kaikiuriems net dokumentus teko parodyti.

Nuvykęs tik po trijų dienų pajutau mažesnę prakaito varvėjimą. Pirmąsias naktis galima pavadinti "maudymasis prakaitu". Darbovietėje — braižykloje ir karščiausiu laiku yra vėsu. Geriau nekalbėti apie tuos, kurie lauke dirba. Darbas — ligininės, gyvenamieji namai tropiniuose kraštuose, man yra visiškai naujiena ir nėra nepajuntu, kai diena prabėga prie braižomojo stalo. Gamta apie Port Moresby yra labai graži, jūros įlankos, salos, žaliuojantieji kalnai. Nepaprastai gražus yra saulėleidis, matomas iš mano "Dongos". (Hostelio barakas). Port Moresby yra sausiausias oras. Čia per metus prilyja iki 70 colių. Bet daugumoje yra "drėgnų" vietų, kur per metus prilyja virš 400 colių. Atrodo, kad didžiausia pabaisa yra maliarijos moskitai. Reikia visą laiką naudoti specialius vaistus ir miegoti po tinklu. Labai keistai iš karto atrodė vietiniai: basi, vienplaukiai, vyrai tik rankšluoščiais persijuosę, o moterys tik su trumpu žoliu sijonuku. Europiečiai savo kambariuose irgi panašiai apsfrėdo. Čia rūbai tikrai yra kankinimo priemonė.

VOKIETIJOJE

Dr. inž. Mykolas Baublys (Stuttgart—Bad Cannstatt 14a, Steinhaldenstrasse 143) nuo š. m. pirmos dienos pasidarė savarankis atidarydamas savo projektavimo biurą. Dirbdamas per 3 metus privačiame biūre įgijo reikiamų pažiūrų ir jau turi pradžiaus keletą užsakymų. M. B. projektuotos staklės ir specialios metalo apdirbimo mašinos buvo išstatytos parodoje ir daug jų ekspor-

tuota užsienin. Deja ligšioliniais jo darbo vaisiais naudojosi tik tai jo buvęs šefas, o M. B. vos galus su galais suvedavo. Ponia B. vis dar guli sanatorijoje Šveicarijoje. "Jei ne sūnus, rašo M. B., gal ir lietuviškai kalbėti užmirščiau... Daug dirbau vakarais ir naktimis. Padariau išradimą — automatinę, nelaispinę greičių dėžę. Maniau, kad tai padės man atsistoti ant kojų. Deja reikala atrodo taip, kad greičiau liksiu dėl to bedarbiu ir eisiu "štempeliuotis Arbeitsamte". Pagal vokiškus įstatymus tarnautojas prieš patentuodamas savo išradimą turi apie tai pranešti darbdaviui ir pastarasis sprendžia ar išradimas yra "tarnybinis" ar ne. Mano šefas gavęs gerus ekspertų atsiliepimus pareiškė pretenzijas į mano išradimą. Jis bus patento savininkas, o aš būsiu paminėtas kaip išradėjas. Jei aš su tuo nesutinku turiu vesti procesą, kuris, patentų advokato nuomone, truks kelis metus, kainuos kelis tūkstančius DM ir laimės tas kas turės geresnius advokatus..."

Šitokiai situacijai susidarius M. B. brolio, draugų ir buvusių mokinių, dabar J.A.V., skatinamas pasiryžo apieisti darbovietę ir bandyti "suktis savistoviai." "...Tam reikėjo daug ko įsigyti ir pasirūpinti... Iš techniškos pusės esu ramus. Per tuos tris metus atlikdavau sudėtingiausius projektus; o mašinos—specialios staklės, dažniausiai mano paties nustebimui ir užsakovų pasitenkinimui dirba gerai. Surinkau ir patyrė. Trūksta bendrininko tuo tarpu, bet tai ne tiek esminga..." Pasirodo ir sparčiai atsistatancioje Vokietijoje veikia lietuvių kūrybinės jėgos.

CLEVELANDE

Vietos PLIAS skyrius, metams baigiantis, turėjo susirinkimą P. Drašučio bute.

Valdyba patiekė sekančią darbotvarkę:

1. revizijos komisijos pranešimas,
2. valdybos pranešimas iš skyriaus veiklos,

3. rinkimų komisijos nario P. Drašučio pranešimas dėl centrinės PLIAS valdybos ir rev. kom. rinkimo eigos.

4. naujos skyriaus valdybos rinkimas,
5. sumanymai bei pageidavimai.

Iš atskirų pranešimų, kuriuos padarė A. Nasvytis, J. Augustinavičius, P. Drašutis ir B. Brizgys paaiškėjo kad: skyriaus izde trūkumų nerasta, valdyba atliko savo darbą gerai ir rinkimų komisijos darbai eina sklandžiai.

Pagal tradiciją valdybai atsistatydinus, slaptu balsavimu (esant kvorumui) buvo išrinkta nauja valdyba ir revizijos komisija tokios sudėties:

Mečys Balys—pirmininkas,
10549 Elk Avenue

Jonas Puškorius—sekretorius,
1837 Page Avenue.

Bronius Čekauskas—izdininkas
775 E. 91 St.

Edvardas Malcanas ir Antanas Alkai-
tis — į reviz. komisiją.

Baigiant susirinkimą buvo pageidau-
jama, kad kiekvieno susirinkimo metu
būtų daromi pranešimai iš technikos
pažangos bei techn. aktualijų.

Susirinkimo dalyviai šeiminingo buvo
maloniai pavaišinti. **B.**

NAUJAS LIETUVOS ŪKIO ATSTATYMO STUDIJŲ KOMISIJOS SĄSTATAS:

1) Juozas Audėnas—pirmininkas, pre-
kybos ir ekonomijos šakų studijų vado-
vas, 252 Cleveland St., Brooklyn 8, N.Y.
2) inž. Juozas Dačinskas — vice pirm.,
statybos šakos vadovas, 701 E. 5 Street,
So. Boston 27, Mass., 3) arch. Jurgis
Okunis — urbanistinio planavimo šakos
vadovas, sekretorius, 10 Hamilton St.,
Dorchester, Mass., 4) Stasys Lušys, iz-
dininkas, finansų šakos vadovas, 22-
Gates Street, So. Boston 27, Mass. 5)

Dr. Pranas Mažeika — jūrininkystės
šakos vadovas, 110 Upton Ave., Provi-
dence, R.I. 6) Antanas Valiliauskas.
miško ir miškų pramonės šakos vado-
vas, 6 Lea Street, Lawrence, Mass. 7)
Kipras Bielinis, socialinių reikalų šakos
vadovas, 4 W. 57 St., 907 R., New York
24, N.Y. 8) inž. Pranas Drašutis, ener-
gijos ūkio šakos vadovas, 7414 Lawn-
view Ave., Cleveland, Ohio. 9) inž. Ka-
zys Germanas, susisiekimo šakos vado-
vas, 107 State Ave., St. Charles, Ill. 10)
Dr. Petras Kaladė, maisto pramonės ša-
kos vadovas, 665 E. 7 Street, So. Boston
27, Mass. 11) Jonas Daugėla, kooperaci-
jos šakos vadovas, 8108 Kosciuszko
Ave., Cleveland, Ohio, 12) inž. Vladas
Sirutavičius, pramonės šakos vadovas,
851 E. 5 Street, So. Boston 27, Mass.,
13) Antanas Musteikis, žemės ūkio ša-
kos vadovas, 476 W. Savannah, Detroit,
Mich.

Jei kas norėtų prie šitų darbų prisi-
dėti, gali kreiptis į bet kurį šios komi-
sijos narį. Kas dar neturi Komisijos iš-
leistų darbų arba norėtų įsigyti Vokie-
tijoje išleistą knygą "Išlaisvintos Lie-
tuvos Ūkis", gali kreiptis į J. Dačinską.

ELTA

TREMTINIŲ DOKUMENTAI

"Eltos Informacijos" (leidžia VLIK'o
Vykdamosios Tarybos Informacijos
Taryba, 14b Rentlingen, Gartenstrasse
5. Ten pat randasi VLIK'o Vykdomoji
Taryba ir Lietuvos Raudonasis Kry-
žius) praneša, kad buvusių IRO tremti-
nių dokumentai deponuoti — Interna-
tionaler Suchdienst, Arólsen, Kreis
Waldeck. Tačiau tremtinių asmeniniai
dokumentai saugojami Amt des Hohen
Kommissars der Vereinten Nationen
fuer Fluechtlinge, Bad Godesberg,
Koelner Str. 89/91.

ALEKSANDRAS MAČIŪNAS BIOGRAFINIAI BRUOŽAI

Aleksandras Mačiūnas kilimo iš Šiaulių, gimė 1902 m. vasario 26 d. Pradžios mokyklą baigė ir gimnaziją lankė Šiauliuose bei I-jo pasaulinio karo metu Maskvoje ir po karo vėl Šiauliuose. 1919 metų rudenyje, bermontininkams siaučiant šiaurės Lietuvoje, organizavo ir aktyviai dalyvavo savanorių — partizanų kovose su bermontininkais, buvo partizanų štabo narys, o taip pat buvo ryšininku su nuo Radviliškio ateinančia Lietuvos kariuomene. Partizanų buvo paskirtas pirmuoju Šiaulių geležinkelių stoties kariniu komendantu. Savo žygiais prieš bermontininkus daug kartų ypatingai pasižymėjo. Pav. su Jonu Avizoniu ir kitais draugais nuvertė nuo bėgių vieną jų karišką traukinį ir sukėlė paniką bermontininkų tarpe. Vieną dieną buvo prieš apsuptas ir suimtas, buvo vedamas per Šiaulių parką sušaudyti. Pasirinkęs patogų momentą, spruko pro sargybos eiles ir, persokęs per tvorą, pabėgo.

Nepriklausomybės karo kovoms praejus, išlaikė eksternu Šiaulių gimnazijoje brandos atestatui egzaminus. Dar Maskvoje gyvendamas pradėjo domėtis elektrotechnika, rinkdavo įvairius elektros aparatus, juos ardydavo ir taisydavo. Gyržęs į Šiaulius, laisvalaikiu dirbdamas elektromonterio darbą, iš vokiečių prisipirko ir prisirankiojo elektros prietaisų bei įrankių, įsirengė dirbtuvę, į kurią Šiaulių gimnazijos mokytojas Arlauskas vedavo vyresnių klasių mokinius praktikos darbams.

Jo svajonė buvo tapti el. inž. Norėjo vykti į Vokietiją studijuoti, bet Kauno vokiečių komendantas turėjo įsakymą A. Mačiūnui neleisti į Vokietiją išvykti. Draugų padedamas atvyko į Klaipėdą ir čia, nugalėjęs visas kliūtis, gavo vizą 1920 m. pavasarį vykti į Vokietiją. 1924 metais su pasižymė-

jimu baigė Charlottenburg'o (Berlyne) Aukštąją Technikos Mokyklą ir gavo elektros inžinieriaus diplomą. Čia studijuodamas keliems lietuviams padėjo patekti į šią mokyklą. Jis aktyviai dalyvavo lietuvių studentų veikloje, buvo renkamas į studentų draugijos valdybą. Buvo gabus, mokėsi uoliai, o laisvalaikiais užsiimdavo sportu. Aukštų kalnų laipiojimo mene Vokietijos, Šveicarijos, Prancūzijos ir Italijos alpeše pasiekė gerų rezultatų, atlikdamas keletą lipimų į dar nenugalėtų kalnų viršūnes, tuo būdu pasiekdamas naujų rekordų, kurie buvo atžymėti Vokietijos alpinistų Metraštyje.

Baigęs studijas, tuojau buvo priimtas "Siemens" Elektros Bendrovėje Berlyne dirbti inžinieriaus darbu; po pusės metų buvo perkeltas į Kauno "Siemens" firmos atstovybę, kur kartu su a. a. dipl. inž. A. Putrimu pagelbėjo Elektros stotis Lietuvoje pertvarkyti ir naujas įrengti. Šiame darbe dirbo 20 metų ir įgijo didelį patyrimą.

Buvo pakviestas taip pat dėstyti į Kauno Aukštesniąją Technikos Mokyklą ir vėliau į Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune. Jo dėstomi kursai buvo: elektros stotys, tinklai, tramvajai ir el. pramonės įrengimai.

Bolševikų okupacijos metu, "Siemens" firmą likvidavus, darbavosi Lietuvos Energijos Valdyboje. 1944 m. vasarą, karo frontui į Lietuvą grįžtant, A. Mačiūnas su šeima išvyko į Vokietiją. Gyveno Bad-Nauheime ir Frankfurte prie Maino, kur aktyviai darbavosi lietuvių bendruomenėje. Taip pat dirbo prie elektrinių įrengimų amerikiečių armijos dalinyje ir dėstė elektrotechnikos kursą Hanau lietuvių stovykloje elektromonterių kursuose.

Į JAV atvyko 1948 m. gegužės mėn., susirado darbą elektros jėginių pro-

jektavimo firmoje, kurioje dirbo nuo atvykimo pradžioj kaip projektuotojas, vėliau tikrintojas, o nuo 1951 m. pavasario Skyriaus Vedėjo darba. Turėjo gerą vardą ir pasitikėjimą Įstaigos viršininkų tarpe, o taip pat užmezgė pažintis ir su kitų didžiulių firmų vadovybėmis. Todėl turėjo galimybę padėti ir mielai pagelbėjo apie 30 lietuvių inžinierių susirasti ir gauti darbą savo srityje. Esant geresnei padėčiai darbų gavimo srityje, A. Mačiūnas nuolat sakydavo, kad tol nenurims, kol bet kuris inžinierius lietuvis, dar dirbantis kur nors fabrike ar siūvykloje, gaus darbą savo srityje. Šis noras Aleksandruui tikrai pavyko įgyvendinti.

Šalia savo tiesioginės tarnybos, A. Mačiūnas 1951 m. buvo priimtas skaityti elektros srities paskaitas City College of New York, kur jo skaitytas paskaitas atspausdino ir išleido atskiru leidiniu: "Mechanical and Thermal Conditions of Electric Drives". 1952 m. A. Mačiūnas įsigijo New York Valstybės Registered Professional Engineer teise.

1950 m. pradžioje buvo aktyvus Am. Liet. Inž. ir Architektų Draugijos New Yorke steigėjas, vėliau ypatingai daug prisidėjo organizuojant ir įvykdant Pirmąjį ALIAS atstovų suvažiavimą 1951 m. New Yorke. Pradžioj buvo Draugijos New Yorke pirmininku, vėliau ALIAS Centro Valdybos pirmuoju Pirmininku, o paskutiniu metu ALIAS New Yorke Skyriaus Valdybos Pirmininku. A. Mačiūnas buvo taip pat "American Institute of Electrical Engineers" narys.

Aleksandras Mačiūnas pasižymėjo darbštumu ir sumanumu savo srities darbe, buvo autoritetas ir sumanus vadovas organizaciniam bei visuomeniniam darbe. Jo tikrą žmoniškumą, toleranciją visų tikybų ar įsitikinimų žmonėms, jo nuoširdumą ir pagalbą įvairiuose reikaluose niekadoms neužmirš lietuviai inžinieriai, o taip pat ir kiti jo draugai, bičiuliai ir pažįstamieji.

Gyveno nuosavame name: 52 Blueberry Lane, Hicksville, Long Island, N. Y.

K. Krulikas,

A. a. Aleksandro Mačiūno šeima, vidury žmona Leokadija, dešinėje duktė Nijolė ir kairėje sūnus Jurgis. Nuotrauka daryta Vokietijoje prieš išvykstant į JAV 1948 m.

ALEKSANDRUI MAČIŪNUI MIRUS

Š. m. kovo 25 d. (ketvirtadienį) ryte Presbyterian Medical Center Ligoninėje New Yorke mirė dipl. inž. A. Mačiūnas, ALIAS 1949 m. New Yorke vienas iš steigėjų, jos pirmininkas; Pirmojo ALIAS atstovų suvažiavimo New Yorke vienas svarbiausių organizatorių ir įvykdytojų; Pirmasis ALIAS Centro Valdybos Pirmininkas ir dabartinės ALIAS New Yorke Skyr. Pirmininkas.

A. M. nukamavo retai pasitaikanti širdies liga (endocarditis lenta), kuri prasidėjo prieš pusantro mėn. Širdi užpuolusi bakterija greitai laiku išsiplėtė ir sunaikino širdies vožtuvus. — Šios ligos gydymui dar nesurastas būdas.

A. a. Aleksandro kūnas buvo pašarvotas Juozo Garšvos Laidojimo Įstaigoje 231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Kovo 27 d. 7 val. vakare prie velionies karsto susirinko ALIAS-gos New Yorke Skyriaus nariai ir gausus būrys Jo draugų, bičiulių bei lietuvių visuomenės veikėjų — atsisveikinti su velioniu ir prisiminti Jo taurią asmenybę bei paminėti Jo darbus, o taip pat pareikšti užuojautą didžiam nuliūdime ir skausme likusiai šeimai.

ALIAS New Yorke Skyriaus narių vardu jautrų atsisveikinimo žodį tarė Skyriaus vicepirmininkas B. Garunkštis, apie Jo gyvenimo eigą ir veiklą nupasakojo dipl. inž. V. Birutis.

Laidojimo Įstaigoje atvyko atsisveikinti Jo darbovietės—Įstaigos Corbett,

Tinghir & Co. Vyriausias Viršininkas Mr. Tinghir. Taip pat atsisveikinimo žodį tarė Aleksandro ipėdinis — Skyriaus vedėjas Mr. Appel, o Skyriaus tarnautojų — inžinierių vardu Mr. Miller.

New Yorke lietuvių visuomenės vardu atsisveikino Dr. inž. M. J. Vinikas.

Laidojimo Įstaigoje prie velionies karsto buvo sudėta apie 20 gyvų gėlių vainikų: ALIAS-gos New Yorke Skyriaus; Corbet, Tinghir & Co. Įstaigos; Corbett, Tinghir & Co. tarnautojų — lietuvių inžinierių; latvių inžinierių, kurių vardu atsisveikino A. Mačiūno geras bičiulis prof. R. Pavels; estu inžinierių; Lietuvos generalinio konsulo J. Budrio; dipl. inž. A. Novickio, 3 vaikai nuo A. M. šeimos ir kitų.

Kovo 28 d. 12 val. susirinko apie 100 žmonių palydėti Aleksandro kūną į paskutinę kelionę. Mirusį palydint atsisveikino nuoširdžiu žodžiu Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke J. Budrys, evangelikų-liuteronu kunigas Dągys; Lietuvos Universiteto profesoriu vardu dr. inž. Jurgis Jankauskas ir A. Novickis.

A. a. A. M. kūnas buvo palydėtas į Fresh Pond Crematoriumą, Middle Village, Maspeth, N. Y. ir čia su iškilmingom apejom, apie 2 val., sudegintas.

Didžiam skausmo nuliūdime paliko a. a. A. M. žmoną, dukterį, sūnų inž. arch. ir brolių dipl. inž. Visvaldą Mačiūną.

K. K.

Dipl. inž. elektrikui ALEKSANDRUI MAČIŪNUI mirus, jo našlei, dukrai, sūnui ir broliui — nuoširdžią užuojautą reiškia:

A L I A S, P L I A S, "Technikos Žodis",
V. D. Universiteto Kaune Klausytojai ir Bendradarbiai.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

— Bibliografas, "Knygų Lentyna" redaktorius A. Ružancovas rašo:

Labai dėkoju Jums už prisiųstą TŽ Nr. 1 (30). Atrodo daug gražiau su viršeliu, o ženklas stebina savo paprastumu ir skoningumu.

— St. Jurevičius iš Chicagos rašo: Kad ir kiečiausios širdys turėtų po tokio TŽ Redakcijos kreipimosi į skaitytojus palūžti, todėl su šiuo skubinuosi ir aš su čekiū... Gal tikrai yra reikalas kartais imiti kiečiaus pasakyti vieną kitą žodį, nes apkiaustam sielos maistui, tuo tarpu kūniškiems patogumams nesigailim gal dešimteriopai daugiau. Geriausių linkėjimų besirūpinantiems pūrenti lietuviškuosius dirvonus.

— A. Gudaitis iš Brooklyno klausia: Ar nebūtų Redakcijai naudinga skaitytojų pasisakymus dėl žurnalo turinio ir apimties parinkti ankietos formoje.

— Vienas TŽ entuziastas rašo: "Prašau prisiųsti man NN nesumokėjusių skaitytojų sąrašą — aš juos pavanausiu viešai per susirinkimą".

— J. Bilėnas iš Brooklyn, N. Y., pasisako dėl siūlomo PLIAS ženklelio (TŽ nr. 1/30): Projektas labai skoningas, tačiau ar nebūtų gera mintis išrašyti jame ir sąjungos inicialus. Aukštinės raidės juodame emalyje nepakenktų ženklelio išvaizdia, o taip pat pridėtų jam daugiau prasingumo. Amerikiečių inžinierių sąjungos savo ženkleliuose taip pat turi organizacijos inicialus.

— J. Jakubauskas iš Windsor, Canada, praneša: šitoks formatas man daug geriau patinka, daugiau Nr. gavus galima bus irišti ir gausis graži knyga. Kantrybės ir sėkmės!

— Prof. S. Kolupaila, South Bend, rašo: "Turiu pagirti gražią naujo TŽ išorę".

— T. Rasčiauskas, Dorchester, Mass.: "Gavęs vasario mėn. TŽ buvau maloniai nustebintas, jis gerokai pagrožėjęs. Nuoširdžiai linkiu, kad TŽ išaugtų į tikrą žurnalą, nors ir tektų jam rečiau pasirodyti bei brangesniam būti. Jums asmeniškai linkiu ištvermės, dirbant taip gražų, naudingą ir pasiaukojimų kupiną darbą".

— Dr. S. Juzėnas, Detroit: "Puikus TŽ ketvirtų metų numeris — sveikinti. Žinau, kad neužtenka, bet reikia dirbti, dirbti ir daug ko atsižadėti, pakelti kartėlių..."

— Panašių laiškų gauta ir daugiau. Redakcijai yra malonus kiekvienas toks gyvas skaitytojų reagavimas, jie nurodo jai tolimesnės veiklos gaires ir, jei paremti duoklėmis, įgalina tai įvykdyti.

Naujoji ALIAS Chicagos Skyriaus Valdyba. Kovo 7 d. visuotiname susirinkime išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: Pirmininkas — J. Stankus (25 balsai), 6740 S. Campbell Ave., Chicago 29, Ill. Tel. REpublic 7-1441; Vice-pirmininkas — J. Jasiukaitis (16); Sekretorius — S. Jokušauskas (22), 6836 S. Emerald Ave., Chicago 21, Ill.; Išdininkas — K. Kauras (17); Narys — H. Kačinskas (16).

Į Revizijos Komisiją buvo išrinkti: J. Slabokas (33 balsai), S. Švedas (19) ir J. Sakalauskas (14); kandidatai: A. Eiva (13), I. Bartkus (12) ir K. Babickas (9).

ALIAS Chicagos skyriaus nariui kolegai JUOZUI KAPACINSKUI, jo tėveliui Jurgiui mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

ALIAS Chicagos Skyrius.

Geležinkelio tiltas per Dubysą ties
Lyduvėnais.

Foto J. Paulikas.

Technikinė apžvalga

CIKLOTRONAS ATOMŲ SULIEDINIMUI

Viena didelė firma stato galingą 63 colių ciklotroną branduolinės (nuclear) fizikos tyrimams. Šia mašina tikimasi pagaminti naujų medžiagų-elementų ir, pirmoje eilėje, iš lengvesnių metalų — sunkesnius. Tai bus atliekama azoto ionų pagalba, kurie bus užkrauti 25 milijonais elektron-voltų (MEV). ir išvystys tokį greitį, kad du ar keli elementai galės būti suliedinti tarpusavy.

Branduolių suliedinimas yra daugeliu žvilgsnių atvirkščias veiksmas branduolių skaldymui. Skaldant, pavyzdžiui, uraną, didysis branduolys skyla į du mažesnius branduolius ir keletą mažesnių dalių (neutronų). Šios dalelės skridamos skilimo momentu dideliu greičiu į šalis, paliuosuoja didelius energijos kiekius.

Suliedinimo atveju tokie pat ar net kiek didesni energijos kiekiai turi būti

suteikti branduoliams, kad jie susijungtų, sudarydami vieną didesnę branduolį ir keletą mažesnių dalelių, paprastai protonų ir alfa dalelių.

A.D.

TILTAS

Italijoje, prie Bologna, pastatytas pėstiams tiltas — lieptas, gelžbetonio konstrukcijos didžiausias pasauly tarpatraminis ilgis 230 pėdų. Tai bus 15 pėdų ilgesnis už buvusį Eugene Freyssinet, Prancūzijoje.

Guiseppe Rinaldisija yra netaisyklinos I formos 3 pėdų 4 colių ir 8 pėdų 4 colių aukščio. Viršus 40 colių pločio ir apačioje 16 colių storio briaunos sijos siena 8 colių storio. Geležies tinklas 6,5 colio skersmens.

Visa tilto sija sveria 770 to. ir galuose pritvirtinta po 34 kabelius susidedančius iš 0,2 colio skersmens vielos su tempimo atsparumu 155,000 psi. Kabeliai vingiuoja išilgai sijos ir viduryje

sudurti, gi galuose palikti laisvai užan-keravimui. Įvesti geležies sutvirtinimai prieš vėją.

Gyvas apkrovimas skaičiuotas 80 psi plus 18 psi vėjui. Maksimum spaudimas viršuje sijos 2,350 psi. **B. B.**

AUTOMATINĖ SKAIČIAVIMO MAŠINA

JAV netrukus bus pradėta naudoti nauja elektrinė skaičiavimo mašina, kuri išsprendžia greit ir tiksliai sunkias skaičiavimo problemas. Ši mašina padės išvystyti vairuojamus šovinius daug greičiau, negu bet kuri kita tauta.

Mašina vadinama "Raydac", — su-trumpinimas žodžių "Raytheon Digital Automatic Computer". Tūkstančiai komplikuo-tų matematinių uždavinių, surištų su vairuojamų sviedinių išvys-tymu, reikalauja didelio skaičiuotojų skaičiaus, kurie tik per 20—30 dienų pajėgia užbaigti tuos skaičiavimus. Nauja mašina atliks tai viena per kelias minutes.

Mašinos operacija kontroliuojama dešimties įvairių būdų ir todėl kiekviena josios klaida automatiškai paaiškėja. Kai atsiranda klaida, visas skaičiavimo procesas sulaikomas ir klaidos šaltinis lengvai operatoriaus surandamas iš in-strumento parodymo kontrolinėje lentoje. Visas mašinos atliktas iki tos klaidos darbas užsilieka, taigi pataisius klaidą, mašina gali toliau tęsti savo darbą.

V. P.

Turkija plečia hidroelektrinių stočių tinklą. Šiuo metu statyboje yra aštuo-nios viso 222.145 kw galingumo ir šešios projektuojamos behidro — 119.280 kw galingumo. 1923 Turkiją turėjo 53.000 kw, 1935 jau 126.000 kw ir 1949 — 347.000 kw instaliuoto galingumo. Tai daugiausiai mažos, vietinio pobūdžio stotys. 70% krašto jėgos duodavo ang-lys, 16% durpės, 4% hidroelektrinės

ir likusią dalį įvairūs kiti šaltiniai. Da-bartiniu metu yra trejopos stotys: — mažos jėgainės ir įmonės; vidutinės hi-droelektrinės, dažnai naudojamos ir laukų drėkinimams, ir pagrindinės či-džiosios be minėtų uždavinių dar nau-dojamos ir potvynių reguliavimams.

Turkija yra ideališka vieta hidroel-trinėms, tačiau sunki ekonominė bū-neleido iki šiol bent pakenčiamai srities išnaudoti. Dabartinę jėgainių sta-tybą remia U.S. Mutual Security Agen-cy.

Anchorage ir Fairbanks Aliaskoje statybai, sekančiam 4 mėn. periodui skirta \$240 mil. Tai bus didžiausi Alias-kos istorijoje darbai skirti gynybai. Dau-giausiai darbo jėgos imama iš USA. Vidutinis jų uždarbis \$2.94 valandai. Mūrininkams \$4.07, staliams \$3.88 va-landai. Didžiausi sunkumai praveisti ke-lius, aprūpinti vandeniu, praveisti kana-lizaciją ir transportai. Didesniems pas-tatams vartojamos plieno konstrukcijos, užpildant sienas plytomis arba cemento plytom. Dažnai vartojama ir geležbeto-nio konstrukcijos. **B. B.**

GENERATORIAUS AUŠINIMAS SKYSČIU

Naujas General Electric Bendrovės (Schenectady, N.Y.) projektuojamas ge-neratorius turės aušinimo skystį, kursai tekės pro statoriaus tuščiaavidurius va-rio laidus. Tai bus pirmas tokios rūšies generatorius. Jo rotorius bus aušinamas įprastu būdu, būtent, naudojant van-denilį. Šis generatorius bus įrengtas 1955 metais naujoje Clevelando Eastlake jėgainėje. Generatoriaus galingumas bus 208,000 kw.

30,000 kw Brookhaveno atominis re-aktorius sveria 20,000 tonų. Slėgimas po pagrindu prašoka 3 tonas vienai kvad-ratinei pėdai. Pamatų gilumas 35 pėdos.

V. P.

BANGINIŲ ŽVEJYBA.

Šiais metais britų ir norvegų banginių medžiojimo laivai įsirengė Kelvinaido įrengimus banginiams baidyti iš gilumos į paviršių. Tuo aparatu siunčiami trimis kryptimis ultra trumpų bangų garsai. Dar nežinia, kiek tas aparatas padės. Tarptautiniu susitarimu yra apsiribojama sumedžioti ne daugiau, kaip 16.000 banginių per metus iš viso. Daugiausiai banginių medžiojime dalyvauja Norvegai, Britai ir Japonai.

P.M.

TRUMPAI

J. Rugis, ALIAS cv narys, yra išrinktas "American Friends of Antisovietic Block of Nations" pirmininku Chicagoje.

C. S. CHELEDENAS, ALIAS Philadelphia Skyriaus garbės narys, 1953 m. lapkričio mėn. 27—28 d.d. Chicagoje atstovavo Philadelphia inžinierius Visuotiname Amerikos Lietuvių kongrese.

* * *

PRANAS BALTAKIS, baigęs Pittsburgho Universitetą aeronautikos specialybe, gavo Guggenheim Foundation stipendiją, ir nuo šio riedns Princetono Universitete doktoratui gauti, tęsia studijas antgarsinio greičia ir raketų srityse.

* * *

PRANAS KAČIONIS, dipl. inž. geodezininkas, atsikėlė iš Long Island, N. Y., į Philadelphia ir pradėjo savo profesijos darbą matavimo bei planavimo istaigoje.

* * *

IŠ SYDNĖJAUS (Australijoje) praneša, kad įvykusiame metiniame susirinkime buvo nutarta palikti senąją PLIAS Skyriaus Valdybą: B. Daukus, V. Bukevičius ir I. Jonaitis. Pereitais metais buvo suruoštos dvi paskaitos ir viena ekskursija.

"PLIENO" VYRIJOS 23 METŲ SUKAKTIS.

1931 m. vasario 23 d. Vytauto Didžiojo Universitete, Technikos Fakultete, Kaune įsisteigė lietuvių studentų organizacija "Plienas". Jos tikslai buvo išugdyti tautiniai susipratusių lietuvių inžinierius, išauklėtus draugiškumo, solidarumo ir profesinės etikos dvasioje. Dvylikos vyrų — steigėjų "Plienas" išaugo į stipriausią organizacinį vienetą Technikos Fakultete ir vieną iš aktyviausių ir stipriausių korporacijų V. D. Universitete. "Plienas" turėjo savo tarpe globėjais — nariais 7 Technikos Fakulteto profesorius. Ypatingai draugiškus ryšius "Plienas" palaikė su studentų medikų korporacija "Patria" ir studentų medikų korp. "Fraternitas Lithuanica". Technikos Fakulteto organizuotų studentų dauguma priklausė "Plienui". Vyrijos šūkis buvo: Lietuviškumas! Broliškumas! Patvara! Darbas!

Tebūnie šie šūkiei kelrodžiu ir mūsų dabartinei tremties studentijai!

V. D. Universiteto studentų eisenoje Kaune matomi "Plieno" vėliavnešiai iš kairės į deš.: M. Reklaitis (dingo karo veiksmuose 1945 m. Rytprūsioose), K. Daugirdas (Bostone) ir Stepšys (1941 m. Sibiro tremtinys). Sekančioje gretoje matomas "Fraternitas Baltiensis" korporacijos vėliavnešis A. Galkis (Lietuvoje?).

Foto S. Jokubauskas.

Reta, istorinė nuotrauka iš Lietuvos. "Plieno" vyrijos vėliavos pašventinimas 1937 (38?) m. Kaune, Karininkų Ramovės puošnioje salėje. Už prezidiumo stalo iš kairės į dešinę sėdi: Č. Staniulis (Detroit), NN, Prof. K. Vasiiliauskas (Lietuvoje), Prof. A. Purėnas (Lietuvoje), Krašto Apsaugos Minis-

tras pulk. S. Dirmantas (Chicagoje), V. Civinskas (Australijoje), "Plieno" vadas stud. M. Reklaitis, stovi Prof. P. Jodelė (Lietuvoje), "Plieno" vyrijos valdybos nariai: J. Grudzinskas (Australijoje), L. Stankus - evičius, (Kanaadoje), P. Konkulevičius (mirė Lietuvoje 1941 (42)?m.).

PETRAPILIO POLITECHNIKOS INSTITUTO SUKAKTIS.

1952 m. spalio mėn. 15 (2) d. šiam institutui sukako 50 metų nuo jo įsteigimo.

Šis faktas minėtinas mūsų kronikoje, nes dar, jei ne daugelis, tai bent keletas jo auklėtinių esame išblaškyt po laisvąjį pasaulį. Kas dabar dedasi ten už "geležinės uždangos" ir kaip toji sukaktis buvo atžymėta, — žinių neturime.

Nepriklausomoje Lietuvoje instituto 25 metų sukaktį paminėjome jaukiu draugišku subuvimu "Metropolyje", kur dalyvavo virš 25 buv. politechnikų.

50 metų sukaktis praslinko mūsų tarpe nepastebėta. Tačiau, anksčiau įsikūrę buv. politechnikai, pereitų metų spalio mėn. New Yorke atšventė jubiliejų draugiškam pobūvy, gi Paryžiuje, buvo atspausdintas jubiliejinis leidinys, kuriame randame tikrai įdomios istorinės medžiagos ir iliustracijų apie mūsų politechnikų Alma Mater.

Jei kas buvusių politechnikų norėtų leidinį įsigyti, siūlyčiau kreiptis pas: Monsieur E. A. Vetchorine, 15, Bd. Ana tole France, Boulogne s/Seine, France.

A. Jurskis.

“Technikos Žodžio” skyrius

LAIVININKYSTĖ
ir ŽVEJYBA

LIETUVOS JŪRININKŲ SĄJUNGOS UŽSIENY ORGANAS

Redaguoja: Povilas Mažeika
110 Upton Ave., Providence.
Rhode Island

Jūrininkų Sąjungos atstovas prie
Technikos Žodžio Stasys Vainoras
1739 S. Halsted Str. Chicago, Ill.
Tel. HAYmarket 1-6100

PASAULINĖ LAIVININKYSTĖ

Dr. Povilas Mažeika

Laivininkystė yra tokia ūkinės veiklos sritis, kuriai sunku užsidaryti valstybiniuose ar tautiniuose rėmuose. Ji neišvengiamai priklauso pasaulio visumai. Individualių kraštų laivynai tik labai ribotai gali tikėtis savo krašto įtakos laivininkystės konjunktūrai.

Klaidinga yra daugelio nuomonė, jog tautinis laivynas yra reikalingas tik tam, kad pervežtų savo krašto gaminius į pasaulinę rinką ir aptarnautų savo krašto importą. Nėra jokio skirtumo, ar krašto gaminiai bus pervežami savo krašto laivu ar svetimu; tuo tarpu savi laivai gali vežti ir kitų kraštų krovinius. Svarbu, kad laivai kur nors ką nors gabentų, iškrautų, pakrautų. Ar tas kroviny bus iš savų uostų į svetimuosius ir atgal, ar iš svetimų į svetimus — ūkiniu krašto požiūriu neturi reikšmės, nes laivininkystės ūkio tikslas yra uždarbis ir devizų pritraukimas į savo kraštą. Gi tai pasiekama visais atvejais, kol laivas sėkmingai dirba.

Šita, nuo amžių įsigyvenusi tvarka juridiniame transporte tik kartais sutrikdoma atskirų kraštų savo laivynų protegavimu, ypač tais atvejais, kai pasaulinės laivininkystės ūkis pergyvena krizę ir pasireiškia tonažo perteklius. Toks protekcionizmas vadinamas

”vėliavos diskriminacija“. Šiuo metu dažnai girdima nusiskundimu Argentina, kuri, būk tai, diskriminuojanti svetimas vėliavas, atseit, visom priemonėm stengiasi panaudoti tik savus laivus prekyboje su užsieniu. Toks reiškinys visuotiniu požiūriu yra nesveikas ir greit gali pasidaryti žalingas tam pačiam kraštui, kuris tokį protekcionizmą naudoja.

Tuo būdu, tautinis prekybinis laivynas, būdamas svarbus to krašto ūkinis veiksnys, priklauso kartu ir didžiajai ”pasaulio laivininkystės imperijai“ ir neišvengiamai turi taikytis prie dėsnių, kurie tą imperiją tvarko, reguliuoja ir suka. Laivininkystėj nėra sritinių ūkinės padėties svyravimų. Nederlius Naujojoje Zelandijoje sukels ten prekybinių santykių sutrikimą ir važmų kainų sumažėjimą, bet jis Baltijos ar Viduržemio jūrose bus taip pat jaučiamas kaip ir Indijos vandenyse. Todėl važmų kainos jūrų transporte yra nuolatiniame svyravime, o to svyravimo priežasčių yra daugybė: derlius — nederlius, šilta ar šalta žiema kuriame nors kontinente, politiniai įtempimai, karinių atsargų organizavimas, industrinis aktyvumas ir nesuskaitoma daugybė kitų reiškinų.

Šiuo metu pasaulinio laivyno dydis yra gerokai prašokęs prieškarinį ir atrodo jo pilnai pakaktų šiometiniams ūkiniams santykiams aptarnauti. Ta-

čiau prie to nesustojama ir visų kraštų laivų statybos dirbtuvės yra pilnos užsakymų. Dabartinė važmų pasiūla ir važmų kainos tokio laivynų plėtimo nepateisintų, tačiau visi kraštai laiko prekybos laivyną ketvirtąją ginklo rūšim karo metu. Šis yra pagrindinis variklis statybos dirbtuvių ratams sukintis, nes dažniausia jie yra gerai tepami milijoninių valstybinių subsidijų privatiems laivų savininkams. Todėl privati savininkai mažai rizikuoja, o turi progos savus laivus naujinti, tikėdamiesi senuosius kaip nors iškišti, jeigu greit kas nors lemiama neįvyks.

Nesenai išėjusiame Lloyd's Register Book priede patiekiamą naujausieji duomenys. Nuo vidurio 1951 m. iki vidurio 1952 m. pasaulinis tonažas paauugo 2,9 milijonų BRT. 1951 metų pabaigoj pasaulinis laivynas susidėjo iš 90.180.000 BRT. 21.671.000 BRT daugiau nei 1939 metais. Į tuos 90 milijonų įeina taip pat 12,5 milijonų BRT J.A.V. rezervinio laivyno.

Atskirų kraštų tonažas atrodo šitaip.

U. S. A.	27,2 milijonų BRT		
Britų Commonwealth	22,3	"	"
Kanada	1,7	"	"
Norvegija	5,9	"	"
Panama	3,7	"	"
Prancūzija	3,6	"	"
Italija	3,2	"	"
Olandija	3,2	"	"
Japonija	2,7	"	"
Švedija	2,3	"	"
Rusija	2,2	"	"
Vokietija	1,3	"	"
Danija	1,3	"	"
Graikija	1,2	"	"
Ispanija	1,2	"	"
Argentina	1,03	"	"
Liberija	0,89	"	"

Kiti kraštai turi po mažiau.

Pasaulinis laivynas susideda iš — 31,461 vienetų. Tame skaičiuje motorinių laivų 13,114 su 26,1 milijonų BRT. Tai sudaro 29% viso tonažo. Kiti lai-

vai varomi garo mašina. Daugiausiai motorinių laivų turi Norvegija, net 77% jų laivyno; paskui eina Švedija su 73% ir Danija su 72%. Mažiausiai motorinių laivų esama Graikijoje. Ji 3,6% ir U. S. A. 4,4%.

Nafta kūrenamų laivų yra 85% viso pasaulinio laivyno ir tik 15% anglimi. 1939 m. anglimi kūrenamų laivų dar buvo 45%, o 1914 m. 97%.

Laivo dydžio vidurkis yra 6.000—8.000 BRT. Lemiamos reikšmės tam vidutiniam dydžiui turi karo metu statyti serijiniai laivai; gi po karo statytų laivų vidutinis dydis yra 10.000—15.000 BRT.

Kai visi laivai, kurie dabar statomi ir užsakyti bus baigti, pasaulinis laivynas bus 24% didesnis už dabartinį ir 40% didesnis, nei 1939 m.

Daugelis kraštų, kurie prieš karą jūrose buvo nežymūs ar visai nesirodė, yra labai jūriškai išaugę. 36 kraštai, kurių bendras tonažas 1939 m. tesudarė 6 milijonus t.d.w., šiuo metu turi apie 12 milijonų t.d.w. Daugiau nei 100% savo laivyną padidino Argentina, Kanada, Kinija, Indija, Lenkija, Turkija, Venezuela; gi Portugalija paugino savo laivyną 1085%, Meksika 584%, Hondūras 548%, Peru 265% ir Izraelis net 2029%. Kai kurie kraštai sukūrė laivynus, kurių prieš karą visai neturėjo. Žymesnieji jų yra Kolumbija, Kostarika, Airija, Islandija, Liberija, Šveicarija, Indonezija ir Pakistanas.

ŠVEICARIJOS JŪRŲ TEISĖ

Šveicarija dabar turi ne tik jūrų laivyną (juokais vadinamą "Gebirgs-Marine"), bet ir savo jūrų kodeksą.

Jūrose šveicarai jau ir anksčiau dalyvavo, tačiau šveicarams laivų savininkams jų vyriausybė atsisakydavo suteikti Šveicarijos vėliavą, kaip tik dėl savos jūrų teisės trūkumo. Šveica-

rų laivai iki šiol dažniausiai plaukiavo po Panamos vėliava.

Laivininkystės teisę Šveicarija turėjo jau ir anksčiau, tačiau ji buvo pritaikyta grynai vidaus laivininkystei.

Sunku yra paimti kurios nors valstybės jūrinį kodeksą ir pritaikyti sau, nes daugelis dalykų svetimame kodekse nesiderina su krašto civiliniu, baudžiamuoju ir kit. įstatymais. Šveicarai padarė kompiliaciją iš esamų įstatymų ir įvairių tarptautinių konvencijų bie susitarimų.

Tame jūriniame kodekse nieko neuztinkame apie laivininkystės bendrovių formas, nes įstatymas apie komercines bendroves tą dalį pilnai patenkina. Kitų kraštų jūriniuose kodeksuose daug vietos užima laivų įkeitimas "Bodmeri". Šveicariškame šis skyrius išleistas, nes moderniškoje kredito sistemoje laivo įkeitimas labai retai praktikuojamas. Laivo išvaržymas taip pat išleistas, nes varžytynės niekad negalėtų būti prarastos pačioje Šveicarijoje ir šiuo atveju tektų naudotis to krašto įstatymu, kame varžytynės vykty. Nepaliestas taip pat ir laivų draudimas, o pritaikintas galiojans bendrasis draudimo įstatymas.

Tuo būdu ko ne visas kodeksas yra sulipdytas iš tarptautinių sutarčių: povandeninių kabelių sutartis iš 1884 metų, jūrinių uostų sutartis iš 1923 metų, radijo telegrafijos sutartis iš 1929 metų, laisvojo borto sutartis, 1930 m. Vandens kelio įstatymas paimtas iš anglų: "Regulations for preventing collisions at sea". Pasinaudota taip pat tarptautiniais signalizacijos ir laivo matavimo nuostatais.

Avarijos įstatymo pagrindu paimta York—Antverp taisyklės. Laivo įgulos kvalifikacijos įstatymas išleistas priimant teisėtom kvalifikacijas, suteiktas bet kurioj jūrinėj valstybėj.

Barcelonos deklaracija suteikia apibraižas apie vėliavos teisę toms valstybėms, kurios neturi savo pajūrio. To-

kiu atveju laivai turi būti registruoti kurioj nors tos valstybės vietovėj ir ta vietovė laikoma registracijos uostu. Šveicariškų laivų registracijos uostas yra Bazelis. Ten pat įsteigta jūrų transportą tvarkanti įstaiga ir jūrų teismas.

Naujame kodekse įjungtas drausmės ir tvarkos palaikymo laivuose įstatymas. Jam suteiktas grynai militarinis pobūdis ir kapitonui duota drausmės valdžia, prilygstanti kariuomenės pulkininkui.

P. M.

DANIJA.

Burmeister & Wain, Kopenhaga, perdavė rusų įstaigai v/o Transmashinport, naujai pastatytą žvejybos laivą-šaldytuvą "Refrigerator". Laivas yra 900 t.w.d. ir abi krovinio patalpos gali būti atšaldytos iki -30°C . Laivas aprūpintas dieseliu BSW 1300 I.P.S. Motoras patalpintas laivo gale. Greitis 10,75 mazgų. Ta pati statybos dirbtuvė Rusijai yra jau anksčiau visą eilę panašių laivų pastačiusi.

JŪREIVIŲ RUOŠIMAS.

Laivų vadovybės, t. y. navigatorių ir laivų mašinistų paruošimui yra visuose kraštuose jūrų mokyklos.

Iki šiol tačiau mažai tekdavo girdėti apie žemosios įgulos, t. y. jūreivių mokyklas. Yra tik įstatymai, kiek kuriam jūreivio laipsniui įgyti reikia mažiausiai būti plaukiojusiam, kad pakiltų į aukštesnį laipsnį. Pav., J.A.V. reikia būti plaukiojusiam 36 mėn.; tada gali išlaikyti egzaminus ir pasidaryti vyresniuoju jūreiviu. Vokietijoje pradeda plaukioti "laivo berniuko" pareigose (Schiffsjunge), iš kurio pereina į žem. jūreivio laipsnį (Leichtmatrose); toliau vyr. jūreivį (Vollmatrose). Toliau gi, jei kas veržiasi į mokslus, stoja į jūrų mokyklą, pasidaro šturmanu, vėliau kapitonu arba mašinistu. Tačiau dauguma jūreivių jūreiviais visą amžių ir lieka. Betgi jūreivis irgi turi žinoti dau-

gybę dalykų, nekalbant apie patyrimą, kuris juo geresnis, juo ilgesnis.

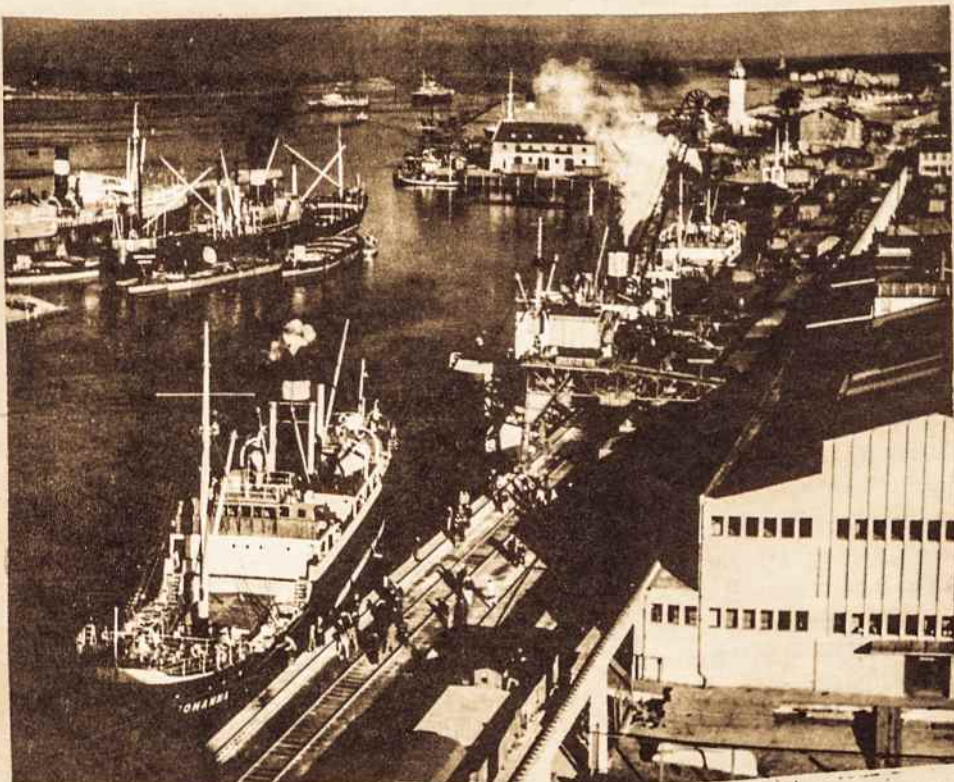
Žemesniųjų laivų įgulų sudarymas buvo nemaža kebliaiva ir Lietuvos jaunam prekybiniam laivynui. Paimtas iš kranto naujas, laive nebuves žmogus, maža ko tėra vertas ir ilgokai reikalingas "auklės". Kad greičiau atsirastų pakankamas jūreivių skaičius daugėjančių laivų įguloms sudaryti, Jūrų inspekcija Klaipėdoje buvo suorganizavusi 3 mėnesių kursus. Kursai vyko sename laive. Tą laivą buvo berods Lietuvos Baltijos Lloydas nupirkęs ir pavertęs maža laivų dirbtuve. Vadinosi "Darbas" ir stovėjo ant inkaro Smeltėj, prie "Eksporto" fabriko. Tame laive ir vykdavo tie trumpi, kelių mėnesių teoriniai kursai jaunuoliams, dar jūroje nebuvusiems. Kai jie vėliau susirasdavo darbo laive, dalis jų po pirmos kelionės pabėgdavo, daugiau į Klaipėdos pusę niekad neatsigrįždami. Daugeliui tačiau jūrinis užsiėmimas patikdavo ir jie apsisprendavo jūroje likti.

Pirmiau išėitasis trumpas teorinis kursas būdavo labai naudingas jiems patiems ir malonumas laivų vadams gauti kad ir naujokus jūroj bet jau šiek tiek apmokytus.

Pagal Lietuvos pragyvenimo lygį, jūreivio uždarbis Lietuvos prekybos laivyne buvo neblogas. Vyr. jūreivis gaudavo 200 litų algos per mėnesį, iš kurios nemokėdavo jokių mokesčių. Turėjo taip pat nemokamą gydymą ir draudimą nuo nelaimingų atsitikimų. Atseit, jūreivis uždirbdavo daugiau, nei pradantis mokytojas ar vidutinis valdininkas, nes prie savo algos dar turėdavo ir nemokamą pilną pragyvenimą, kaip esti visuose prekybos laivuose.

Dabar ir Vokietijoje pradama daryti tokie paruošiamieji jūreivių kursai. Nesenai prie Lübecko jūrų mokyklos trijų mėnesių jūreivių kursų jau antrąją laidą baigė 74 mokiniai.

V. M.

Klaipėdos uostas

Foto V. Augustino

Dipl. inž. B. Daukus

KLAIPĖDOS UOSTAS

Tąsa iš "TŽ" Nr. 6 (27)

Laivų susisiekimo patogumui Klaipėdos uostas turėjo savo radijo stotį, o 1937—1938 m. m. įjungtos Klaipėdos ir Nidos švyturiuose radijo—goniometrinės stotys. Taip pat pastatyta švytuojanti garsinė boja 7 jūrų mylių atstumu prieš Klaipėdos uosto vartus.

Žiemos metu uostas gana stipriai užšaldavo ir laivų judėjimas būdavo beveik neįmanomas. To išvengti buvo įsigytas ledlaužis "Perkūnas," kuris buvo pajėgus sulaužyti ledą iki 1 m. storumo. Jį vadovavo prityręs jūrų kapitonas a.a. Andžejauskas ir kurį laiką jo pavaduotojas jūrų kapitonas Marcinkus, dabar sėkmingai plaukiojans Australijos vandenyse. "Perkūnas" ne tik užšalusio uosto ledą laužydavo, bet teikdavo pagalbą laivams įvairių nelaimių metu. Tai buvo moderniškias laivas su radijo stotimi ir galingais vandens siurbliais.

Žemsemių, locų laivų, vilkikų ir šalandų remontas buvo atliekamas savose dirbtuvėse ir ant savų elingų. Ant didžiojo elingo galima buvo iškelti laivai su gremzle 3,5 m., tik ledlaužis ir žemsiurbliis turėjo gilesnes gremzles ir kai reikėjo jų povandeninę dalį dažyti Liepojos dokus juos gabendavo.

Uosto dirbtuvės buvo praplėstos ir sumodernintos (100%), įsigyta papildomai metalo bei medžio apdirbimo staklės ir tose dirbtuvėse buvo remontuojamos laivų bei žemsemių mašinos arba naujos dalys pagaminamos.

Išaugus prekių apyvartai buvo būtina krantinės mechanizuoti — pakelti jų pajėgumą transporto atžvilgiu, būtent: ap rūpinti kranais tas krantines, kurios buvo labiausiai apkrautos. Čia paminėtina Šiaurės krantinė ir Naujasis baseinas. Šiaurės krantinė turėjo keletą kra-

nų, jų tarpe vieną 25 tonų keliamosios galios, bet Naujasis baseinas neturėjo nei vieno kranu. Į čia ir buvo nukreiptas dėmesys. Buvo pastatyti penki pusiau portaliniai — judantieji kranai 2—5 tonų keliamosios galios. Kranai buvo atvežti iš Glasgovo ir buvo pačios naujausios konstrukcijos. Jie galėjo prekes sandėliuose paduoti į 3—4 augštą. Prie šios krantinės "Lietukio" buvo pastatytas spicialus kranas grūdams transportuoti iš elevatoriaus į laivą ir atbulai. Čia pat pastatytas 5000 tonų talpumo elevatorius buvo moderniškai mechanizuotas firmos M.I.A.G. Braunschweig ir elektros įrengimus atliko firma Siemens Schuchert, Berlin. Pažymėtina skirstomoji lenta, kur paspaudus vieną ar kitą mygtuką automatiškai įsijungdavo atitinkamas "transportierius" ir lentoj galėjai matyti grūdų kelionės kryptį.

Visiems čia suminėtiems naujiems darbams, uosto ir jo įrengimo užlaikymui, gilinimo darbams, laivų karavano užlaikymui bei įsigijimui, kas metai buvo skiriamos stambios sumos ir išleista bei investuota apie 40.000.000 litų. Trumpai suglaudus, tenka pasakyti, kad Lietuvos laikais Klaipėdos uoste buvo labai daug padaryta, bet dar daugiau teks padaryti. Jau pastaraisiais metais buvo svarstoma — studijuojama Klaipėdos uosto praplėtimo klausimas. Tai labai sunkus ir surištas su milžiniškomis išlaidomis klausimas, nes Klaipėdos uostas atsiduria į miestą ir neturi natūralių užuovėjų, o jų nesant — jas reikia dirbtines sukurti. Be to, užnešimai, kaip esu minėjęs, kiekvienais metais esti dideli, ypač iš Kuršių Marių iškišulio, vadinamo "Kiaulės Nūgara," pusės. Šitai ir kelia nemažus reikalavimus.

Tačiau visos kliūtys bus nugalėtos, visos problemos išspręstos, kad tik greičiau Lietuvo būtų laisva su Klaipėdos uostu.

(Pabaiga).

NEW YORKE

TŽ PRANEŠIMAI

Š. m. balandžio 10 d. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu patalpose, Brooklyne, įvyko Prof. J. Kaminsko-Kairio 75 metų amžiaus minėjimas ir vakarinė, dalyvaujant gausiam būriui jo draugų - bendraminčių, organizacijų atstovų ir svečių.

Gerbiama jubilijata, kaip politika - visuomenininkė, apibūdino Laisvosios Lietuvos K - to P - kas V. Sidzikauskas, kaip inžinierių - mokslininką — Inž. A. Novickis ir kaip Lietuvos socialdemokratų partijos idealogą — K. Bielinis.

Tarp kitų gausių sveikinimų ir linkėjimų, ALIAS C.V. vardu sveikino ir dovaną (parkerį) įteikė — V. Birutis, ALIAS New Yorko Sk. vardu sveikino skyriaus p-kas Inž. B. Garunkštis, įteikdamas \$ 25.00 Prof. J. Kaminsko raštu išleidimo fondui.

Minėjimui pirmininkavo Dr. T. Repečka, vakarienei — Inž. S. Birutis.

I. G.

PRAŠO ATSLIEPTI

Š. m. vasario mėn. 18 d. ALIAS New York'o Skyriaus Valdyba išsiuntinėjo ALIAS ir PLIAS skyriams JAV - ėse sekančio turinio aplinkrašti:

"Gerbiami Kolegos,

Mūsų skyriaus narys, buvęs Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto adjuntas, Dipl. inž. MEČISLOVAS SPIRIDAVIČIUS dėl savo senyvo amžiaus ir ligos yra nebedarbingas ir šiuo metu yra atsidūręs sunkioje materijalinėje padėtyje, nes jokios pašalpos iš miesto nei pensijos negauna. Skyriaus Valdyba iš savo kasos paskyrė kuklią pašalpą... Mes norime plačiau painformuoti kitų skyrių kolegas, ypač M. S. buvusius klausytojus, kad bet kokia moralinė bei materijalinė parama jam būtų didelis palengvinimas ir sudarytų daug džiaugsmo..."

Aukas bei korespondenciją adresuoti: Mr. M. Spiriadvičius, 222 Berry Street, Brooklyn 11, N. Y.

Dėl techniškų klūčių terminologijos skyrius negalėjo pasirodyti šiame TŽ numeryje. Susirinkusioji medžiaga ir laiška bus paskelbti sekančiame numeryje.

Š. m. balandžio m. 11 d. įvykusiame ALIAS Chicagos skyriaus spaudos sekcijos nepaprastame susirinkime buvo išrinkta nauja vadovybė sekcijos bei TŽ reikalams tvarkyti: Mečys Abramavičius — 1324 So. 48th Court, Cicero 50, Ill. Tel. OLYmpic 2-2168, Povilas Jurėnas, Kazimieras Paukštys, Juozas Slabokas — 1616 S. Christiana Av., Chicago 23, Ill., ir Jonas Stankus.

Susirinkime dalyvavo 19 nariu, pirmininkavo — ALIAS CV spaudos reikalams narys V. Mažeika, sekretoriavo — V. Vintartas. Dalyvių tarpe buvo 4 PLIAS CV nariai, 3 ALIAS CV nariai, 3 ALIAS Chicagos skyriaus valdybos nariai ir 1 revizijos komisijos narys. Į susirinkimą neatvyko Liteuvių Jūrininkų Sąjungos Užsienyje atstovai.

Dienotvarkėje buvo išklaudytas ir po diskusijų priimtas sekcijos vadovo, TŽ administratoriaus ir redaktoriaus K. Burbos apžvalginis visų TŽ reikalų pranešimas. Per savo 3 gyvavimo metus TŽ išleido viso 30 atskirų numerių, 180 puslapių, 21,900 egzempliorių ir tam turėjo \$ 2,762,87 išlaidų. Laikraštis savo forma ir turiniu tobulėjo ir turi tendenciją pavirsti į rimtesni, tačiau rečiau pasirodanti, didesnės apimties žurnalą. TŽ. yra siunčiamas i 14 kraštų, tačiau dauguma, 616, eina i USA, iš jų 235 i Chicago ir artimą apylinkę. TŽ bendradarbiavo 91 autorius bei korespondentas, iš jų 29 prisidėjo per pastaruosius metus.

Susirinkusiųjų dauguma pasisakė už tolimesnį TŽ bendradarbiavimą su jūrininkais bei žvejais, nors buvo nuomonių, kad jų skyrius esąs neproporcingai didelis ir sunki pinigine našta ALIAS nariams.

Nedėkingą ir finansiniai nuostolingą spaudos darbą dirbti TŽ gerokai trukdė nuoširdžių, nuolatinių darbininkų stoka, kritikų gražbylostės gausybė ir neatsiskaitantieji už prenumerata skaitytojai.

Leidžia: ALIAS Chicagos Skyriaus
Spaudos Sekcija

Redaguoja: Redakcinė Kolegija

Prenumerata: \$ 2.00 metams,
\$ 1.00 pusmečiui. Atskiro nu-
merio kaina 50 ¢

TECHNIKOS ŽODIS

"THE ENGINEERING WORD"
Published by the American
Lithuanian Engineers and
Architects Association,
Chicago Section.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (ALIAS) ir
Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS) organas
su skyriumi "Laivininkystė ir Žvejyba - Lietuvos Jūrininkų Sąjungos
Užsienyje organas"

Technikos darbuotojų nepriklausomas laikraštis

Redakcijos ir administracijos adresas: Address:
T Z c/o K. Burba 1023 N. Keystone Ave, Chicago 51, Ill. USA
Tel. BElmont 5-7792

Nr. 2 (31)

BALANDIS - APRIL

IV metal - volume

TŽ PRANEŠIMAI

Garbės prenumeratoriai, aukavusieji
\$ 3 arba daugiau virš prenumeratos
(taša iš TŽ Nr. 8/29): J. Valaitis (Brook-
lyn), J. Augustinavičius (—Augustas,
Cleveland), J. Šimoliūnas (Racine), K.
Gasparėnas (Philadelphia), J. Vasaitis,
V. Naudžius, J. Vadopalas (visi iš Ci-
cero), E. Likanderis, L. Juodikis, J.
Jurkūnas (visi iš Chicagos), — visi po
\$ 3.—

Prenumeratoriai rėmėjai, aukavusieji
\$ 1 iki \$ 3 virš prenumeratos (taša iš
TŽ Nr8/29): P. Kirlys (Cleveland)
\$ 2.50, V. Nutautas (Toronto) \$ 2, J.
Vilčiauskas (Melrose Park), P. Kutka
(St. Charles), S. Rumšas (Waukegan),
L. Jankovičius (Toronto), M. Balys ir
P. Drašutis (Cleveland), P. Lukošius,
F. Rauba, L. Kirkus, E. Lapas, L. Mik-
šys, St. Jokubauskas, J. Gibaitis, J. Ka-
pačinskas, J. Palekas (visi iš Chicagos)
— visi po \$ 1.—

Nuo š. m. gegužės 31 d. iš "Techni-
kos Žodžio" pasitraukiu. Man pavestas
ligšiolinio ALIAS Chicagos skyriaus
spaudos sekcijos vadovo, TŽ adminis-
tratoriaus ir redaktoriaus pareigas ir
visus su TŽ susijusius reikalus per-
duodu š. m. balandžio 11 d. ALIAS
Chicagos skyriaus spaudos sekcijos iš-
rinktai naujai vadovybei.

Atsisveikindamas su geros valios skai
tytojais ir bendradarbiais, su kuriais
teko dirbti nuo pat TŽ isisteigimo die-
nų, kviečiu visus toliau remti TŽ.

Dipl. inž. Konstantinas Burba.

NAUJAS TŽ ADRESAS

Nuo š. m. gegužės 1 d. prašoma visa
TŽ korespondencija, liečiančia žurna-
lo administraciją ir pinigus bei perlai-
das adresuoti: TŽ c/o K. Paukštys,
2610 W. 47th Street, Chicago 32, Ill.,
USA. Tel.: VIRginia 7-4650.

Straipsnius, korespondencijas bei ki-
tą su redagavimu surištą paštą prašo-
ma adresuoti: TŽ c/o P. Jurėnas, 2144
Concord Place, Chicago 47, Ill., USA.